

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра англійської філології і філософії мови

**Кваліфікаційна робота магістра
на тему:**

«Номінативні засоби на позначення народу в інавгураційних промовах американських президентів: семантика і функціонування»

Допущено до захисту

«__» _____ року

студентки групи МЛа 57-21
факультету германської філології і перекладу
освітньо-професійної програми Сучасні
філологічні студії (англійська мова і друга
іноземна мова): лінгвістика та перекладознавство
за спеціальністю 035.041 Германські мови та
літератури (переклад включно), перша - англійська
Рогозянської Таїси Віталіївни

Члени комісії:

(підпис)

(підпис)

(підпис)

Науковий керівник: доктор філологічних наук,
проф. **Потапенко С.І.**

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2022

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY**

Chair of English Philology and Philosophy of Language

Master's Qualification Paper

**Nominative means of denoting the people in the inaugural speeches of
American presidents: semantics and functioning**

presented by a student of the group MLa 57-21
Faculty of Germanic Philology and Translation
Educational and professional program Modern
Philological Studies (English and second foreign
language): Linguistics and Translation Studies
in the specialty 035.041 Germanic languages and
literatures (translation inclusive), the first language -
English

Rohozianska Taisa Vitaliiivna

Research Advisor
Professor **Potapenko S.I.**
Doctor of Philology

Kyiv – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. СЕМАНТИКА НОМІНАТИВНИХ ОДИНИЦЬ НА ПОЗНАЧЕННЯ НАРОДУ В ІНАВГУРАЦІЙНИХ ПРОМОВАХ	9
1.1. Інавгураційне звернення як засіб єднання народу.....	9
1.1.1. Історія інавгураційних звернень.....	13
1.1.2. Структура інавгураційних звернень.....	16
1.1.3. Роль мовних засобів у структурі інавгураційних звернень.....	20
1.2. Номінативний простір інавгураційних звернень.....	23
1.3. Типологія номінативних одиниць на позначення народу в інавгураційних промовах американських президентів.....	27
1.3.1. Займенник <i>we</i>	28
1.3.2. Іменник <i>nation</i>	30
1.3.3. Іменник <i>people</i>	32
1.3.4. Іменник <i>Americans</i>	34
1.3.5. Звертання.....	35
Висновки до першого розділу.....	39
РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНУВАННЯ НОМІНАТИВНИХ ЗАСОБІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ НАРОДУ В ІНАВГУРАЦІЙНИХ ПРОМОВАХ ПЕРШИХ І ОСТАННІХ ПРЕЗИДЕНТІВ США	42
2.1. Функціонування одиниць на позначення народу в інавгураційних промовах перших президентів.....	42
2.1.1. Засоби характеристики народу в інавгураційних промовах Джорджа Вашингтона.....	43
2.1.1.1. Домінування іменника <i>citizens</i> у вступі першої інавгураційної промови (1789).....	43
2.1.1.2. Засоби номінації народу в основній частині першої інавгураційної промови (1789): <i>citizens vs People</i>	44
2.1.1.3. Іменник <i>people</i> в заключній частині першої інавгураційної промови (1789).....	47
2.1.1.4. Засоби позначення народу в другій інавгураційній промові Джорджа Вашингтона (1793): <i>citizens vs people</i>	47
2.1.2. Засоби позначення народу в інавгураційній промові президента Адамса (1797).....	48
2.1.2.1. Засоби номінації народу у вступі: <i>people vs nation</i>	48
2.1.2.2. Засоби номінації народу в основній частині: <i>people – nation(s) – (fellow)-citizen(s)</i>	49
2.1.2.3. Засоби номінації народу в заключній частині: <i>American people vs nation</i>	55
2.2. Функціонування одиниць на позначення народу в інавгураційних промовах сучасних президентів.....	56
2.2.1. Засоби зображення народу в інавгураційній промові президента	

Трампа.....	57
2.2.1.1. Засоби номінації народу у вступі: <i>we – citizens – people</i>	57
2.2.1.2. Взаємодія засобів номінації народу в основній частині: <i>people – nation – citizens – we</i>	58
2.2.1.3. Засоби номінації народу у заключній частині промови: <i>Americans vs we</i>	63
2.2.2. Засоби зображення народу в інавгураційній промові президента Байдена.....	63
2.2.2.1. Засоби номінації народу у вступі: <i>we – people – my friends – nation</i>	63
2.2.2.2. Засоби номінації народу в основній частині: <i>nation – we – people – my friends – citizens – my fellow Americans</i>	65
2.2.2.3. Засоби номінації народу в заключній частині: <i>we (us)</i>	68
Висновки до другого розділу.....	69
ВИСНОВКИ	73
ABSTRACT	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	77
СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	82

ВСТУП

У теперішній час політична комунікація відіграє важливу роль у нашому житті, через це ці теми є поширеними для вивчення. Політична комунікація включає промови різноманітної специфіки, рекламні лозунги, статті тощо (Шейгал, 2002, с. 205). Існує думка, що від правильно структурованої промови залежить ставлення народу до політика-мовця, а також визначення його іміджу (Діденко, 2001, с. 9). За допомогою виступу політики мають можливість звернутися до народу та довести до його відома потрібні ідеї.

Інавгураційна промова є одним із жанрів політичної комунікації (Шейгал, 2002, с. 205). Основна функція інавгураційної промови є вербальний і невербальний вплив на свідомість народу та опозиції (Шейгал, 2002, с. 205). При цьому заручення підтримкою великої частини громадян та популяризація власних політичних поглядів і думок є важливими факторами успішної інавгураційної промови.

Дослідження цього питання є свіжими та дискусійними за своєю природою. Проте, серед різноманітності інтерпретацій і підходів до його вивчення нема жодного єдино вірного. В українському мовознавстві ця проблематика на сьогодні не має достатнього теоретичного висвітлення та практичного вирішення. І хоча деякі дослідження проводяться (Діденко, 2001, с. 9), постійний розвиток та зміни у сфері політики та мови як інструментарію впливу на електорат вимагають більш якісних праць (Діденко, 2001, с. 9) у порівняно новому напрямку мовознавства – політичній лінгвістиці. Необхідність йти в ногу з сучасними напрямками політичної комунікації та ідентифікувати потаємний зміст вираження думок і зумовлює актуальність вибору теми роботи, визначає її мету та завдання.

Актуальність теми. Інавгураційні звернення є специфічним різновидом політичних текстів. Актуальність теми полягає в необхідності їх дослідження з позицій риторики окремої країни, адже такий політичний текст є тлумаченням історії президентства, вираженням політичного кредо лідера, формулюванням

принципів, на які очільник держави покладатиметься у внутрішній та зовнішній політиці.

Мета дослідження полягає в розкритті семантики та функцій номінативних засобів на позначення народу в інавгураційних промовах американських президентів.

Відповідно до вказаної мети у роботі вирішуються такі **завдання**:

- розкрити історію інавгураційних звернень;
- схарактеризувати структуру інавгураційних промов;
- виокремити номінативні одиниці на позначення народу в інавгураційних виступах американських президентів;
- запропонувати типологію номінативних одиниць на позначення народу в інавгураційних промовах американських президентів;
- визначити специфіку функціонування одиниць на позначення народу в інавгураційних промовах перших та останніх президентів;
- схарактеризувати відмінності у функціонуванні одиниць на позначення народу в інавгураційних промовах двох перших і двох останніх президентів США.

Об'єктом дослідження є інавгураційні промови двох перших і двох останніх президентів США.

Предметом дослідження є номінативні засоби на позначення народу в інавгураційних промовах двох перших і двох останніх президентів США.

Методологічною базою дослідження слугували праці українських та закордонних науковців у сфері комунікативної лінгвістики та політичного дискурсу.

Методи дослідження: аналіз та синтез лінгвістичної та політичної літератури, а також наукових джерел з лінгвістики та суміжних з нею наук; спостереження та порівняння; семантичний та функціональний аналізи.

Наукова новизна дослідження полягає у виокремленні номінативних одиниць на позначення народу та у встановленні специфіки їх функціонування в інавгураційних промовах двох перших і двох останніх президентів США.

Практичне значення роботи виявляється в тому, що отримані результати можуть стати теоретичним підґрунтям для наукового аналізу політичного дискурсу, можуть бути використані при викладанні лексикології і стилістики англійської мови, а також спецкурсів з політичної лінгвістики й дискурсології.

Апробація результатів дослідження відбувалась на науковій конференції «Ad orbem per linguas/ До світу через мови» у Київському національному лінгвістичному університеті 25 травня 2022 року, секція: «Проблеми медійної і політичної дискурсології».

Публікації. Тези на тему «Номінативні засоби на позначення народу в інавгураційних промовах президентів Трампа і Байдена» (Рогозянська 2022, с. 172).

Структура роботи. Дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків, списків використаної та ілюстративної літератури, а також анотації англійською мовою.

У вступі окреслено актуальність теми, мету, завдання, об'єкт та предмет, методи та новизну дослідження, а також методологічну базу, практичне значення, зазначено апробацію результатів дослідження і публікацію.

Перший розділ присвячений теоретичним аспектам дослідження інавгураційних промов. Розглянуто їх структуру та історію, запропоновано типологію номінативних одиниць на позначення народу в інавгураційних промовах американських президентів, а також встановлено їх семантику.

Другий розділ розглядає функціонування номінативних засобів на позначення народу в інавгураційних зверненнях президентів Сполучених Штатів Америки різних епох: двох перших та двох останніх керманів.

У висновках підбиваються підсумки виконаної роботи.

Список використаної літератури містить 50 одиниць. Список ілюстративної літератури містить 5 одиниць.

РОЗДІЛ I

СЕМАНТИКА НОМІНАТИВНИХ ОДИНИЦЬ НА ПОЗНАЧЕННЯ НАРОДУ В ІНАВГУРАЦІЙНИХ ПРОМОВАХ

У цьому розділі розглядаються теоретичні аспекти дослідження інавгураційних промов американських президентів. Описується структура та історія інавгураційних промов. Розкривається семантика номінативних одиниць на позначення народу в текстах цього жанру.

1.1. Інавгураційне звернення як засіб єднання народу

Відомі експерти в області риторики президентів США К. Кемпбелл і К. Джеймісон вказують, що «інавгураційна промова президента повною мірою характеризується всіма особливостями епідейктичного мовлення: це найважливіша складова урочистої церемонії, вона поєднує в собі розуміння минулого і майбутнього нації на тлі сьогодення, вихваляє все, що об'єднує це співтовариство, використовує елегантний літературний стиль і мовні засоби, щоб підвищити значимість сказаного і домогтися більшого резонансу в аудиторії». Цими загальними епідейктичними рисами та характером церемонії інавгурації визначається особливий характер президентської інавгураційної промови (Campbell, Jamieson, 1986, с. 396). Цілком очевидно, що у зв'язку з цим Р. Джослін характеризує інавгураційну промову як «безпечну» риторичку (riskless rhetoric – букв. «риторика без ризику») (Joslyn, 1986). Мається на увазі, що інавгураційна промова майже завжди позбавлена висловлювань, які можуть викликати заперечення або незгоду у народу. У таких промовах президенти намагаються переконати свою аудиторію повірити їм, співпрацювати з ними, виконувати їх плани на майбутнє, а також відчувати впевненість у тому, що вони зробили правильний вибір (Biria and Mohammadi, 2012, с. 1293). «Інавгураційні промови не мають нічого такого, що викликало б занепокоєння

або протест, нічого, що передбачало б альтернативні цінності або програми. Все це свідчить про високий ступінь ритуальності даного жанру політичних текстів. Відсутність новизни в повідомленні перемикає фокус уваги учасників комунікації на інші його компоненти – важливим виявляється не так зміст висловлювання, як сам факт його проголошення. У цьому полягає найважливіша і унікальна особливість інавгураційної промови як жанру: вона є одночасно і мовленнєвою, і політичною дією» (Юдина, 2019). Особливе відчуття теперішнього є центральним для загального характеру інавгураційної промови, оскільки мова йде про інститут і форму правління, створені для того, щоб вийти за межі будь-якого даного моменту (Potapenko, Sereda, 2015, с. 395).

Інавгурації в основному вивчаються з точки зору промовців, які їх виголошують. Деякі дослідники беруть до уваги інтенції президентів, дискурсивні стратегії та риторичні прийоми вираження політичних поглядів (Lykina, Potapenko, 2022). Інші зосереджуються на структурі інавгурацій, виокремлюючи елементи, що відрізняються в структурі інавгурацій, виокремлюючи елементи, що відрізняються своєю специфікою. Найбільш схематичний погляд розглядає структуру інавгурацій з точки зору мінімальних або розширених тематичних ходів (Gruber, 2013, с. 54).

Менш загальний підхід окреслює більш конкретні складові: вони покликані об'єднати аудиторію, відпрацювати спільні цінності, викласти політичні принципи, продемонструвати усвідомлення Президентом вимог та обмежень його виконавчих функцій, закликати до споглядання, а не до дії, до зосередження на сьогоднішньому з урахуванням минулого і майбутнього, до похвали інституту президентства, а також цінностей та форму правління, частиною якої він є (Campbell & Jamieson, 1986, с. 396). Конкретизуючий підхід зосереджується на дрібних елементах інавгурації: вступне слово, що задає тон вступі, актах подяки попереднику, закликах до продовження попереднику, посилення на спадкоємність переконань та ідеалів тощо (Cap & Okulska, 2013, с. 4).

Однак окреслені підходи залишають поза увагою враження аудиторії від промови, які вивчає риторика ефекту (Potapenko, 2016, с. 12), що сягає своїм корінням в античний етос (Burke, 2016, с. 43). Риторика ефекту використовує процедуру «ідея-перетворення-враження», показуючи, як названий на початку концепт трансформується впродовж промови в певний ефект, покликаний затриматись у пам'яті адресата (Potapenko & Izotova, 2021, с. 165).

Що стосується тексту промови, він є індивідуальним у кожного президента, і слугує основою для створення «політичного образу» того чи іншого політика. Поняття «політичний образ» можна трактувати по-різному. Л. К. Байрачна визначає політичний образ як штучно створений, стійкий, соціально- психологічний образ, що має вплив на поведінку особистості в політичній сфері та включає в себе загальні характеристики та властиві іміджу (Богданов, 1990, с. 98-99). Друге визначення, запропоноване Н. В. Мартином, характеризує «політичний образ» як наукове явище. Науковець характеризує «політичний образ» як явище, що є обмежене у часі і просторі, яке є цікавим для виборців лише певної країни у нетривалій період (Мартин, 2013, с. 18). Третє визначення розглянуто філологом Н. М. Юшиною у праці «Теорія знаків як метод дослідження політичного образу», з більш практичного погляду. Дослідниця стверджує, що вагому роль для створення політичного образу, а також його подальше позитивне чи негативне сприйняття грають зовнішні характеристики політика. Надзвичайна увага надається екстралінгвістичному дослідженню: вигляд лідера, мова, інтонації, жести, міміка та інше. Найважливішу роль має аудиторія, а саме її бачення свого лідера (Юшина, 2011).

Інавгураційне звернення є формальним затвердженням нового президента на посаді. Фактично, якщо проводити паралель між типами жанрів та мовленнєвих актів, інавгураційну промову слід віднести до політичних перформативів (Шейгал, 2002, с. 205). «Перформатив (від лат. *performato* – дія) –

це слово або вислів, що повністю еквівалентний певній дії або вчинку» (Шейгал, 2002, с. 205).

З перформативним, тобто дискурсивним, характером інавгураційної промови пов'язані основні жанрові ознаки, що відрізняють її від інших жанрів епідейктичної риторики, в якій зазвичай вихваляють або звинувачують когось (Campbell, Jamieson, 1986).

К. Кемпбелл та К. Джеймісон виділяють наступні характеристики інавгураційного звернення:

а) об'єднання аудиторії в єдиний народ, єдину націю, як свідка та повноправного учасника церемонії легітимізації нового президента;

б) звернення до минулого як джерела традиційних цінностей нації;

в) проголошення політичних принципів, якими керуватиметься новий уряд;

г) надання законної сили самому інституту президентства (Campbell, Jamieson, 1986, с. 397).

Як вважає О. Й. Шейгал, інавгураційна промова президента має мінімум п'ять особливостей, серед яких:

- формалізація символічних дій, що спричинена чітко визначеною датою та заздалегідь оприлюдненим часом проведення інавгурації;

- підвищена урочистість (особлива атмосфера церемоніальності; використання символічних предметів у процесі інавгурації, які відповідно у кожної країни різні);

- сюжетна цілісність, що зумовлена чіткою послідовністю дій під час самого процесу інавгурації;

- повторюваність (використання клішованого зразка з використанням актуальних даних);

- соціальна значущість характеризує дану подію, як таку, що є дуже важливою для суспільства в цілому, історії країни тощо (Шейгал, 2002).

Більше того, О. Й. Шейгал виділяє чотири основні функції інавгураційних промов: інтегративну, інспіративну, декларативну і перформативну (Шейгал, 2002).

В основі *інтегративної* функції інавгураційних промов лежить заклик до об'єднання всіх представників нації в єдине ціле. (Шейгал, 2002).

- *Інспіративна* відповідає за пропаганду кращого майбутнього, розвиток та формування державних цінностей народу, що є історичною спадщиною будь-якого народу (Шейгал, 2002).

- *Декларативна* функція полягає у створенні та розробці принципів згідно з якими новообраний президент працюватиме у подальшому. Кожний оратор (новий президент) формулює власне політичне кредо, яке вважається його головним принципом на час свого терміну (Шейгал, 2002).

- *Перформативна* функція інавгураційних зводиться до того, що, стаючи главою держави, президент дає клятву вірно служити народу, дбати про державу та виступає як лідер цієї держави. Остання функція вважається найскладнішою, бо президент повинен переконати соціум, що у нього вистачить навичок та сил із звичайного політика стати справжнім лідером (Шейгал, 2002).

Отже, введення президента на посаду є урочистою взаємною угодою: народ є таким же повноправним учасником інавгурації, як і президент. Без присутності народу акт впровадження президента на посаду відбутися не може. Клятва, висловлена перед «єдиною нацією», трансформується на обопільне зобов'язання, спільну клятву на вірність принципам та ідеалам.

1.1.1. Історія інавгураційних звернень. Дослідники виокремлюють 3 основні періоди розвитку інавгураційної промови:

1. Становлення нації (1789 – 1877 рр.) – завершення становлення американської держави, період активної територіальної експансії.

2. Урбанізація США (1877 – 1945 рр.) – поєднання кризи американської ідентичності з швидким економічним розвитком і потоки винаходів які змінювали життя американців.

3. Період новітньої історії (1945 – до сьогодні) – період боротьби за цивільні права афроамериканців, права жінок. Також досить довгий період холодної війни з СРСР та деякі конфлікти в Азії (Гнатковська, Назарко, 2020, с. 124).

Ми будемо розглядати промови чотирьох президентів США: Дж. Вашингтона, Дж. Адамса, Д. Трампа і Дж. Байдена, які стосуються періодів становлення нації і періоду новітньої історії.

Зазначимо, що традицію інавгураційної промови запровадив Джордж Вашингтон 30 квітня 1789 року. (Електронний ресурс: The White House. The Presidential Inauguration in History). Після складання президентської присяги на балконі Федерального залу в Нью-Йорку він виголосив промову в сенатській залі перед членами Конгресу та запрошеними високопоставленими особами. Виступ Вашингтона чули приблизно сто людей (Електронний ресурс: The White House Historical Association). Зазначимо, що Джордж Вашингтон – єдиний президент США, інавгурація якого відбулася у двох різних містах: перша – у квітні 1789 року в Нью-Йорку, а друга – у березні 1793 року у Філадельфії (Електронний ресурс: CBS News. Inaugural history). Проте, у теперішній столиці США, Вашингтоні, інавгураційна церемонія вперше відбулася 4 березня 1801 року, коли на посаду вступав президент Томас Джефферсон (Електронний ресурс: The White House. The Presidential Inauguration in History).

Відтоді, як Вашингтон встановив традицію інавгураційної промови президенти використовували своє перше звернення для того, щоб говорити про минуле нації, надії на майбутнє й загальні політичні цілі на наступні чотири роки, хоча така практика не вимагається Конституцією Сполучених Штатів (Електронний ресурс: The White House Historical Association).

У зв'язку з розвитком технологій та очікуваннями від публічного лідерства президента, спосіб виголошення, його традиції та безпосередня аудиторія інавгураційної промови з часом змінилися (Електронний ресурс: The White House. The Presidential Inauguration in History).

У 1797 році Джон Адамс змінив порядок присяги та звернення, спочатку виголосив свою промову, а потім присягу (Електронний ресурс: The White House. The Presidential Inauguration in History).

Вибори 2016 року стали важливим культурним і політичним моментом для багатьох громадян США: від використання сайтів соціальних медіа, таких як Facebook і Twitter, для донесення повідомлень до виборців, до глибокого розколу між консервативними правими та ліберальними лівими (Terrill, 2017). Протягом усієї кампанії Трамп розміщував твіти, щоб просувати свою програму (Kreis, 2017). Зазначимо, що використання соціальних мереж командою Трампа мало особливе значення для контексту інавгураційної його промови. *“We Will Make America Strong Again. We Will Make America Wealthy Again. We Will Make America Proud Again. We Will Make America Safe Again. And, Yes Together We Will Make America Great Again”* (Trump, 2017). Саме такі слова звучали у багатьох передвиборчих промовах Трампа, і вони були сказані під час його інавгураційної промови для звернення до широкої аудиторії американського народу. Відповідно, можна сказати, що Трамп змінив встановлені колишніми президентами стандарти, для того, щоб оволодіти довірою народу.

А от інавгураційна промова Джо Байдена, яка була проголошена під час найсуворіших обмежень через коронавірус, була закликом американців до єднання заради майбутнього. Американське видання *The New York Times* охарактеризувала промову як «пряму протилежність» інавгураційній промові Трампа (в якій Трамп говорив про «американську бійню»), оскільки Байден закликав покласти край «нецивільній війні» (Baker, Astor, Kaplan, 2021).

Зазначимо, що інавгураційна промова Байдена зробила акцент саме на перемозі демократії, в той час як Трамп в більшості концентрує увагу на передачі влади народу.

Отже, загалом традицію інавгураційної промови започаткував Дж. Вашингтон, проте уже в 1797 році Джон Адамс змінив порядок присяги та звернення. Інавгураційна промова Трампа була особливою через велике використання ЗМІ, а от промова Джо Байдена стала «прямою протилежністю» інавгураційній промові Трампа, оскільки Байден закликав покласти край «нецивільній війні».

1.1.2. Структура інавгураційних звернень. Інавгураційна промова як жанр ритуального політичного тексту створюється за чіткими правилами, що насамперед регламентують його структурно-композиційну будову (Пильгун, 2013, с. 93). Інавгураційна промова має чітку класичну структуру: вступ, основна частина та заключна частина. Вступом є привітання, яке складається по шаблону, основна частина є повністю індивідуальною, заключна частина – етикетна форма прощання, як і привітання має чітку шаблонну структуру (Акинина, 2015, с. 16).

Текст інавгураційної промови також характеризується специфічною композиційною структурою, яка охоплює такі компоненти:

- обіцянку гідно виконувати свої обов'язки;
- звернення до історичного минулого та новизни ситуації;
- викладення принципів внутрішньої і зовнішньої політики;
- ідеологічне осмислення актуальних проблем;
- утвердження великого призначення Америки; звернення до Бога;
- оптимістичний фінал виступу (Пильгун, 2013, с. 93).

Привітання та етикетна форма прощання мають в інавгураційній промові певну специфіку. Привітання в інавгураційній промові – звернення до аудиторії, якою виступає весь американський народ, а часом і лише парламент,

так як це було на інавгурації Вашингтона, і присутні під час інавгурації, тому апеляція до адресата вказує на те, до кого власне звертається новообраний президент (Шейгал, 2002, с. 205-214). А поєднання в одному зверненні кількох адресатів потребує певного ранжування – від найважливіших адресатів до менш вагомих для мовця (Шейгал, 2002, с. 205-214). Від привітання залежить настрої подальшої промови, як глядач сприйматиме новообраного президента (Шейгал, 2002, с. 205-214).

Вступ промови має здебільшого сакральний характер: утвердження перемоги політика на президентських виборах вербалізовано через комунікативну тактику солідаризації, що є цілком виправданим, оскільки початковий компонент має на меті привернути увагу адресата й підкреслити його роль у ритуальній події (Шейгал, 2002, с. 205-214). Наприклад, Дональд Трамп у вступі своєї промови підкреслює роль американців у цій події за допомогою займенника *we*, вказуючи на об'єднання з народом: *“We the citizens of America are now joined in a great national effort to rebuild our country and restore its promise for all of our people. Together we will determine the course of America, and the world, for many, many years to come. We will face challenges. We will confront hardships, but we will get the job done”* (Trump, 2017).

Основна частина промови актуалізує роль народу, який підтримав нового президента через вибори. Метою цієї частини насамперед є консолідація нації навколо новообраного президента, який бачить свою перемогу перемогою всього народу. Також основна частина промови орієнтована на минуле та містить характеристику подій, за яких президент вступає на посаду. Основна ідея полягає в тому, що вибір народу змінить ситуацію на краще. Промова структурована як перелік найперших кроків новообраного президента, скерованих на подолання проблем, описаних у попередній частині. Потім обговорюються проблеми та шляхи їх вирішення, заклики до підтримки президента та його дій для виведення країни з неприємних періодів та знаходження шляхів для усунення негараздів (Стрій, 2013, с. 245).

Наприклад, президент Трамп описує свої майбутні кроки так: «*We will follow two simple rules: buy American, and hire American. We will seek friendship and goodwill with the nations of the world, but we do so with the understanding that it is the right of all nations to put their own interests first. We do not seek to impose our way of life on anyone, but rather to let it shine as an example. We will shine for everyone to follow. We will reinforce old alliances and form new ones, and you unite the civilized world against radical Islamic terrorism, which we will eradicate completely from the face of the Earth*» (Trump, 2017).

Ще одним структурним компонентом інавгураційної промови є заключна частина. Виокремлення в ній базових змістових позицій дає уявлення про програмні цілі майбутнього президента (Стрій, 2013, с. 245-246). Наприклад, Адамс у своїй промові сказав: *With this great example before me, with the sense and spirit, the faith and honor, the duty and interest, of the same American people pledged to support the Constitution of the United States, I entertain no doubt of its continuance in all its energy, and my mind is prepared without hesitation to lay myself under the most solemn obligations to support it to the utmost of my power* (Adams, 1797).

Дослідники зазначають наявність в інавгураційних промовах звернення до вищої божественної сили, що вказує не лише на релігійну визначеність президентів (Стрій, 2013, с. 245-246). Наприклад, у своїй промові президент Байден звертається до Бога: «*May God bless America and may God protect our troops.* (Biden, 2021). Президент Адамс наприкінці своєї промови також звертається до вищих сил: *And may that Being who is supreme over all, the Patron of Order, the Fountain of Justice, and the Protector in all ages of the world of virtuous liberty, continue His blessing upon this nation and its Government and give it all possible success and duration consistent with the ends of His providence*» (Adams, 1797).

Перед президентом виникає запитання, як правильно розмістити аргументи для того, щоб слухачі, не упустивши жодного слова, слухали і з

неймовірним бажанням чекали кожна подальшу фразу оратора. Т. В. Анісімова пропонує два види побудови аргументації:

1. Спадна аргументація – оратор починає з гострих та точних аргументів, з часом вагомість доводів поступово вщухає. Але промова має закінчуватися потужним висловом для підняття духу та зацікавленості слухача до оратора.

2. Висхідна аргументація – мовець з кожним наступним аргументом піднімає інтерес публіки. Важливо зазначити, щоб промова не має починатися з неякісних аргументів. Все має бути збалансованим, щоб віддача публіки була відповідною та не падала впродовж всієї промови (Анісімова, 2004, с. 146-148).

На завершення інавгураційної промови президенти використовують узагальнюючі фрази на кшталт рекламного ліду, який обґрунтовує вибір народу як єдиний правильний (Стрій, 2013, с. 245-246). Так, це зробив президент Трамп наприкінці своєї промови, кажучи наступне: *«So to all Americans, in every city near and far, small and large, from mountain to mountain, from ocean to ocean, hear these words. You will never be ignored again. Your voice, your hopes, and your dreams will define our American destiny. And your courage and goodness and love, will forever guide us along the way»* (Trump, 2017).

Провівши аналіз останніх десяти інавгураційних промов американських президентів, Асланова М.Г. зазначила, що промови мають також наступні елементи, які можуть мінятися місцями, але не зважаючи на це всі пункти були таким чи іншим шляхом використано під час інавгурацій:

- 1) оголошення про вступ на посаду;
- 2) проголошення сентиментів з нагоди інавгурації;
- 3) слова подяки попередникам та оцінка роботи попереднього президента;
- 4) озвучення обіцянок;
- 5) пробудження патріотизму у громадян;
- 6) проголошення нових принципів керівництва;

7) звернення до аудиторії (Асланова, 2015, с. 76).

У нашому дослідженні ми будемо спиратися на структуру інавгураційної промови дослідниці Пильгун, про яку згадувалося вище, тому що вважаємо його найбільш прийнятним, адже композиційна структура, яку описала дослідниця найбільш точно описує кожну з них.

В інавгураційній промові мовлення характеризується високим ступенем підготовленості (Діденко, 2001, с. 19), з чим пов'язаний її колективний характер, тому що, по-перше, вона відображає інтереси груп політиків, і адресант лише представляє ці інтереси, і, по-друге, створюється за участю інших авторів (референтів, спічрайтерів) (Діденко, 2001, с. 19).

Отже, інавгураційна промова має чітку структуру та правила побудови, тобто вступ, основну частину і заключну, основна ідея якої полягає в тому, що вибір народу змінить ситуацію на краще.

1.1.3. Роль мовних засобів у структурі інавгураційних звернень.

Подібно іншим видам комунікації у політичній інавгураційній промові взаємодіють два види засобів спілкування: вербальне (фонетичні, морфологічні, лексичні та синтаксичні засоби) та невербальне (міміка, інтонація, жести, паузи) (Самойлова, 2016, с. 235).

Варто не забувати, що інавгураційна промова є публічною, це не просто написана стаття, тому вона неможлива без використання невербальних засобів. Вони допомагають нам краще зрозуміти емоційний стан мовця, одночасно за допомогою них промова отримує забарвленість. Жести, міміка та інші засоби були вивчені та описані у статті Н. В. Ботвиної (Ботвина, 2002), але варто зазначити, що точної класифікації вони так ще і не отримали.

Інавгураційна промова стверджує ідеї, погляди та позиції (Самойлова, 2016, с. 235). Для того, щоб висловити їх президенти використовують дуже багато різноманітних мовних засобів на всіх мовних рівнях. Зазвичай, це можуть бути порушення правил узгодження часів, аби підкреслити необхідний

аспект, спеціально підібрана лексика, аби викликати у слухачів потрібну реакцію. Мовні прийоми пропаганди можна умовно поділити на дві великі групи: позитивні та негативні. Політики, як правило, використовують пропаганду у позитивному значенні для захисту ідей та їх поширення (Самойлова, 2016, с. 235). Наприклад, використання метафори у промові Д. Трампа є одним із найважливіших риторичних засобів, який стає знаряддям агітації: *“Americans want great schools for their children, safe neighborhoods for their families, and good jobs for themselves. These are the just and reasonable demands of a righteous public. But for too many of our citizens, a different reality exists: Mothers and children trapped in poverty in our inner cities; and the crime and gangs and drugs that have stolen too many lives and robbed our country of so much unrealized potential”* (Trump, 2017).

У наведеному прикладі Д. Трамп, використовуючи метафору *trapped in poverty*, намагається пояснити те, що багато нужденних сімей, які живуть у містах, животіють в бідності, знаходяться на межі виживання. Цим самим він хоче підкреслити байдуже ставлення попередньої влади до проблем у суспільстві.

Для впливу на аудиторію та висловлення ідейних позицій, особливо на велику кількість слухачів, у промовах можливо прослідкувати пафосність, яка виражається по-різному. Пафос (грец. *πάθος* — відчуття, емоція), може виражатися перифразами, порівняннями, зіставленнями, морально-етичними антитезами, акцентуванням окремих фраз або слів та іншими засобами (Самойлова, 2016, с. 236), напр., *“Washington flourished, but the people did not share in its wealth. Politicians prospered, but the jobs left and the factories closed. The establishment protected itself, but not the citizens of our country. [...] while they celebrated in our nation's capital, there was little to celebrate for struggling families all across our land”* (Trump, 2017). В наведеному висловленні Трамп висловлює пафосність за допомогою морально-етичної антитези, зображаючи народ як нерівноправного члена суспільства, який, в певній мірі, пригнічувався

попередниками Трампа, за допомогою таких мних одиниць: *the establishment protected itself, politicians prospered*.

Використання метафори є одним із найпомітніших засобів, які зазвичай зустрічаються в інавгураційних промовах. Більшість вчених цікавляться тим, як метафора використовується як впливовий засіб у промовах, які можуть бути буквральними або переносними (Charteris-Black, 2005, с. 14). Метафора пов'язана з подією та узгоджена з сферою, в якій виголошується промова. Обговорюється різниця між буквальною та образною мовою, і будь-яке слово можна розуміти як метафоричну мову з точки зору контексту, у якому використовується метафора (Charteris-Black, 2005, с. 14). Простіше кажучи, концепція метафори залежить від знань про суспільство, тобто від того, як метафори сприймаються людьми, і контексту, в якому метафора використовується.

Наприклад, президент Трамп зосереджується на використанні метафор, щоб викликати емоції людей. У наступному уривку він застосовує дуже потужну метафору про «іржаві заводи, розкидані, як надгробки», щоб запропонувати вічну єдність американців, їхню відданість спільним життєвим цінностям та історичному досвіду: *«But for too many of our citizens, a different reality exists: Mothers and children trapped in poverty in our inner cities; rusted-out factories scattered like tombstones, across the landscape of our nation; an education system, flush with cash, but which leaves our young and beautiful students deprived of all knowledge»* (Trump, 2017).

Іншим часто використовуваним в інавгураційних промовах стилістичним засобом є контраст: риторичний інструмент, за допомогою якого політик може висловити дві суперечливі ідеї або частини, які демонструють свого роду протилежність (Beard, 2005, с. 39). Трамп, як і його попередники, вдається до контрасту підкреслюючи певну ідею через показ протиставлення між минулим, теперішнім і майбутнім станами: *«But that is the past. And now we are looking only to the future»* (Trump, 2017). Використовуючи три контрастні часи (минуле,

теперішнє і майбутнє), він намагається висвітлити деякі моменти (які стосуються часу) і привернути увагу аудиторії до конкретної ідеї, закладеної в його передбачуваному повідомленні – американець повинен використовувати минуле, щоб будувати сьогодення, яке веде до добробуту в майбутньому всіх американців.

Характерною особливістю сучасної політичної лексики в інавгураційних промовах є її використання для приховування, для відвернення уваги. Особливе місце в інавгураційних промовах також займає розмовна лексика, поряд з нейтральною, книжковою лексикою (Діденко, 2001, с. 19). Але саме розмовна лексика має найбільший вплив на аудиторію та здатна викликати у адресата реакції невимушеності, тобто показати політика ближчим до свого народу. Таким чином промова отримує настрій простої розмови, і це полегшує нав'язування зручних для мовця ідей та думок, а разом і з цим полегшує вплив на них (Діденко, 2001, с. 19). Наприклад, дуже часто у своїх промовах сучасні президенти використовували такі звертання як *my friends*: «*And at this hour, my friends, democracy has prevailed*» (Biden, 2021).

В інавгураційних промовах застосовуються і синтаксичні засоби виразності, наприклад різні види повторів та синтаксичних паралелізмів, які надають промові ритм, емоційність та зв'язність, а також найбільшу силу впливу при вербалізації поняття патріотизму та інших традиційних американських цінностей. Велика кількість повторів та паралельних конструкцій надають особливий ритм мові, а також надають їй цілісності та високої емоційності (Ярова, 2015, с. 163). Для прикладу, президент Трамп вжив повторення «*we will make*», яке надає промові емоційності і підвищує патріотизм американців: «*Together, we will make America strong again. We will make America wealthy again. We will make America proud again We will make America safe again, And yes, together, we will make we will make America great again.*» (Trump, 2017).

Підбиваючи вищесказане, можна сказати, що роль мовних засобів у структурі інавгураційних промов є значною. Вплив на аудиторію проводиться за допомогою великої кількості різноманітних інструментів на всіх мовних рівнях.

1.2. Номінативний простір інавгураційних звернень

Термін «номінація» закріплений як за описом особливого роду пізнавальної діяльності людини, так і за сферою гуманітарних наук, таких як філософія, психологія, мовознавство, семіотика, тобто тих гуманітарних наук, одним з об'єктів наукового дослідження яких є вивчення номінації як особливого типу пізнавальної діяльності людини. Метою окремого акту номінації є створення семіотичних об'єктів для опису денотатів – властивостей, якостей, відношень предметів і процесів об'єктивної дійсності, а також сфери духовного життя людини (Костадинова, 2003, с. 199-200).

Під номінативним складом мови слід розуміти всю сукупність її одиниць, що називають виділені мовною свідомістю з позамовного континууму окремі його фрагменти, які відповідають світобаченню певної лінгвокультурної спільноти (Карасик, 2002, с. 127).

У сучасному мовознавстві статус номінативної одиниці не має чіткого визначення. У «Лінгвістичному енциклопедичному словнику» до номінативних зараховуються усі «мовні одиниці, що характеризуються номінативною функцією, тобто слугують для називання та вичленювання фрагментів дійсності і формування відповідних понять про них у формі слів, сполучень слів, фразеологізмів та речень». Номінативні одиниці – це той інвентар мови, який слугує засобом побудови висловлень, що складаються з таких одиниць і об'єднують їх граматично, синтагматично, семантично і прагматично (Карасик, 2002, с. 127). В основі найменувань об'єктів і явищ покладено процес класифікації, пов'язаний з формуванням понять, на базі яких стає можливим виділення окремих предметів (Карташкова, 1999, с. 18).

Отже, засобами номінації можуть бути одиниці всіх мовних рівнів, будь-якої складності і протяжності, здатні називати, позначати, вказувати на елементи дійсності в мовленнєвих актах. Наявність в арсеналі номінативних засобів поряд з лексичними також синтаксичних одиниць пояснюється певною обмеженістю можливостей лексичної системи.

Номінативні одиниці, задіяні в інавгураційних зверненнях двох перших та двох останніх президентів США, включають такі засоби на позначення народу: *citizens, my fellow-citizens, nation, the American people, the people of America, people, the People of the United States, we, Americans, my friends*.

Проблема слова належить до однієї з найбільш дискусійних лінгвістичних проблем, оскільки саме воно є головною одиницею мови. Слово виступає основним будівельним матеріалом висловлювань, за допомогою яких реалізується спілкування між людьми. Воно є основною одиницею найменування фактів дійсності, а також сприймань, думок, почуттів людини, викликаних цими фактами. Слово як мовна одиниця потребує відповідного своїй природі визначення, яке б відмежувало його від найближчих мовних одиниць (морфеми й речення), сусіднього слова. Слово є представником усіх компонентів мови – фонетики (складається зі звуків мови), лексики (позначає, кодує будь-яке явище дійсності, несе смислове навантаження), граматики (у певній граматичній формі) Отже, слово виступає центральною одиницею, що пронизує всю мовну систему (Алексєєнко-Лемовська, 2013).

Слово вважається однією із центральних та основних категорій у мові, мінімальною одиницею лексики, складною єдністю звуку / форми та значення. Лексичне значення постає невід'ємною частиною слова, воно становить його обов'язкову частину (Birets, 2011). О.І. Смирницький пропонує таку дефініцію значення: «відображення предмета або відношення в свідомості, що входить до структури слова, як так званий внутрішній його бік, по відношенню до якого звучання слова виступає як матеріальна оболонка. Значення створює внутрішній бік слова, тоді як звукова оболонка представляє інший його бік,

матеріальний компонент» (Смирницький, 1998, с. 16). І.В. Арнольд під семантичною структурою слова розуміє «узагальнену модель, в якій лексико-семантичні варіанти слова протиставлені один одному та характеризуються один щодо одного» (Арнольд, 2000, с. 1). Вона визначає лексико-семантичний варіант як «двобічний мовний знак, який виступає єдністю звучання та значення, зберігаючи незмінне лексичне значення в межах властивої йому парадигми та синтаксичних зв'язків». Лексико-семантичні варіанти створюють «структурну єдність, яка має чітко виражені подібності» (Trubetzkoy, 2001, с. 44).

Характерними ознаками слова є цільність, виділимість і вільна відтворюваність у мовленні. У слові розрізняються такі структури: фонетична (організована сукупність звукових явищ, що утворюють звукову структуру слова). Виділяють лексичне та граматичне значення слова. Сукупність граматичних значень, виражених певними мовними засобами, утворюють граматичну форму слова (Мацько, Мацько, Сидоренко, 2003).

На думку науковців, найважливішими ознаками слова є: внутрішня впорядкованість звуків (складових слова); наголос; лексичне значення; можливість поділу на менші мовні одиниці, морфеми; поєднання з іншими словами в реченні за допомогою змістового й граматичного зв'язку; наявність у реченні граматичних форм і синтаксичних функцій, єдність лексичних та граматичних значень (Мацько, Мацько, Сидоренко, 2003).

Л. Щерба виділяє такі обов'язкові властивості слова, як фонетична вираженість, граматичне оформлення, семантична валентність, тобто наявність значення та здатність слова узгоджуватися з іншими словами. Отже, можна дійти висновку про необхідність оволодіння словом у єдності його лексичного, граматичного значень та мовної форми (звукової, морфологічної) на основі активного вживання в мовленні (Щедровицький, 2003).

Сучасний підхід до вивчення семантики слова заснований на припущенні, що внутрішня форма слова (тобто його значення) є складною структурою, яка

називається семантичною структурою слова або структурою лексичного значення слова і включає низку складових (Антрушина, 2005, с. 130-131).

А. Уфимцева говорить про необхідність підходити до слова як до нерозривної єдності звукового та смислового змісту, як до складної тотожності його лексико-граматичних і лексико-фразеологічних форм, виявляється в багатообразних зв'язках слів з іншими елементами мовної структури, і на основі цього виділяє три визначальні чинники лексичного значення слова (Уфимцева, 1968, с. 87-92):

- 1) логіко-наочний зміст слова;
- 2) своєрідність граматичних форм, за допомогою яких цей смисловий зміст фіксується й відтворюється;
- 3) співвідношення цього слова зі всією лексико-семантичною системою мови, обов'язковим елементом якої воно є.

На думку автора, смислова структура слова є ієрархічною системою, у якій ступінь самостійності та сфера загальноживаності значень поставлені в залежність від характеру зв'язку слова з «предметами» (прямі, переносні), що позначаються їм, а, отже, і зі словами, що становлять його звичайний семантичний контекст (вільні та зв'язані значення) в системі мови, від ролі й місця, яке займають ці неоднорідні семантичні елементи, значення полісемантичного слова в системі мови.

1.3. Типологія номінативних одиниць на позначення народу в інавгураційних промовах американських президентів

В інавгураційній промові Джорджа Вашингтона вжито дуже мало одиниць на позначення народу. Серед них переважають іменники та іменникові конструкції, задіяні в такій послідовності: *my Country, citizens, my fellow-citizens, nation, the American people, the People of the United States, people*. Перший президент вжив всі названі вище одиниці двічі, а іменник *people* лише один раз.

У його промові наявні конструкції на позначення народу, яких не використовує Адамс: *the People of the United States* і *my Country*.

У промові Джона Адамса шість одиниць позначають народ в такій послідовності: *citizens*, *fellow-citizens*, *nation*, *the American people*, *the people of America*, *people*. Найбільш частотною одиницею у його зверненні є іменник *people*, задіяний 14 разів. Наступний за частотністю іменник – *nation* – 7 згадок. Звертання *the people of America* і *fellow-citizens* вжиті по три рази. Найменш поширені – іменник *citizens* (2 рази) і словосполучення *the American people* (2 рази). У його промові задіяна одиниця на позначення народу, якої не використовує Вашингтон: *the people of America*.

В інавгураційній промові Дональда Трампа вжито чотири одиниці на позначення народу: займенник *we* та іменники *Americans*, *nation*, *people*. Екс-президент вжив займенник *we* у своєму виступі 54 рази, іменник *people* – 10 раз, іменник *nation* – 6 раз. Найменш вживаним є іменник *Americans* (4 рази).

У промові Байдена вжито вісім одиниць на позначення народу: займенник *we*, іменники *Americans*, *nation*, *people*, *citizens*, *leaders*, словосполучення *my fellow Americans*, *my friends*. Американський лідер вжив займенник *we* у своєму виступі 91 раз. Наступний у рейтингу – іменник *nation* (16 згадок). Далі іменник *people* – 9 раз. Найменш вживаними є іменник *Americans* (4 рази) словосполучення *my fellow Americans* (4 рази), один раз задіяний іменник *citizens*, а також словосполучення *my friends*.

Розглядати семантику всіх цих одиниць ми будемо на основі словників та лінгвістичних праць.

1.3.1. Займенник *we* – перша найуживаніша одиниця, але присутня лише у промовах сучасних лідерів. Цей займенник визначається багатьма словниками і граматиками по-різному, що і далі ми розглянемо.

Передусім *we* – особовий займенник, який замінює іменник для конкретних людей (особи, яка говорить, та одного чи кількох інших людей («it

is a personal pronoun, a word that replaces a noun for specific people (the person speaking and one or more other people») (CALD) Займенники *we* та *us* використовуються для позначення різних груп людей з урахуванням мовця, напр., *We* і *us* поєднують мовця зі слухачем, або оратора з аудиторією, але не слухача, або людей загалом, включаючи мовця (CALD): «*We use we and us to refer to different groups of people, but always including the speaker. We and us can refer to the speaker + the listener, or the speaker + other people but not the listener, or people in general including the speaker*» (CALD).

Значення цього займенника у словнику Лонгман є несхожим на попереднє:

1) використовується особою, яка говорить або пише, щоб звернутись до себе та когось чи кількох інших людей («1. used by the person speaking or writing to refer to himself or herself and one or more other people»);

2) використовується письменником або оратором, щоб включити себе та своїх читачів чи слухачів («2. used by a writer or speaker to include themselves and their readers or listeners»);

3) людей в загальному значенні («3. people in general»);

4) формальний, використовуваний королем або королевою для позначення себе («4. formal used by a king or queen to refer to himself or herself»);

5) у розмовному стилі іноді означає «ти», коли говоримо з дітьми або хворими людьми («5. spoken sometimes used to mean 'you' when speaking to children or people who are ill») (LDOCE).

Отже, на основі словникових дефініцій можна зробити висновок, що значення займенника *we* у другому словнику має більше значень – аж цілих п'ять: звертання до себе та когось, при використанні письменником, люди в загальному значенні, формальне використання коронованими особами і у розмовному стилі.

Окрім лексикографічних класифікацій, граматисти виокремлюють вісім різних випадків використання займенника *we* (Quirk et al., 1985):

1. Узагальнювальне: це «розширене» *we*, яке може включати всю людську расу («Generic: it is an «enlarged» inclusive *we* which may include the whole human race».).

2. Авторське використання в серйозному письмі та прагне залучити читача до спільної діяльності («Inclusive authorial: it is used in serious writing and seeks to involve the reader in a joint enterprise»).

3. Редакторське використовується окремою людиною в науковому письмі, щоб уникнути егоїстичного *Я* («Editorial: it is used by a single individual in scientific writing in order to avoid an egoistical *I*»).

4. Риторичне вживається в збірному значенні «нація», «партія»: його можна розглядати як особливий тип загального *we* («Rhetorical: it is used in the collective sense of «*the nation*», «*the party*». It may be viewed as a special type of generic *we*»).

5. Звернення до слухача (= *tu*): зазвичай використовується лікарями, коли розмовляють з пацієнтом, і вчителями, коли дають інструкції студентам. Це включаюче *we* звикло звучати поблажливо у випадку лікарів і неавторитетно у випадку вчителів («To refer to the hearer (= *you*): it is normally used by doctors when talking to a patient and by teachers when giving instructions to students. It is an inclusive *we* used to sound condescending in the case of doctors and non-authoritative in the case of teachers»).

6. Посилання на третю особу (= він/вона): Наприклад, один секретар може сказати іншому стосовно свого начальника: *Ми сьогодні в поганому настрої*. (To refer to a third person (= s/he): For example one secretary might say to another with reference to their boss: «*We're in a bad mood today*»).

7. Королівське: практично застаріле і використовується монархами («Royal: it is virtually obsolete and is used by a monarch»).

8. Нестандартне: множина *нас/нам* використовується для однини *я*: *позичте нам книгу* (Nonstandard: plural “us” used for the singular *me*: *lend us a fiver.*) (Quirk et al., 1985).

У нашому випадку, з усіх визначень нас цікавить риторичне *we*, яке вживається в збірному значенні *нація*, адже мова йде про народ.

Робимо висновок, що вживання займенника *we* поєднує мовця зі слухачем, тобто кожен президент, використовуючи цей займенник, вказує на те, що він об'єднаний з народом. На це вказують визначення з усіх проаналізованих словників і праць.

1.3.2. Іменник *nation* є наступним найбільш вживаним словом на позначення народу.

Ми розглядаємо це слово за трьома джерелами: Кембриджський словник, словник Лонгман і Коллінс.

Кембриджський словник подає два визначення слова *nation*:

1) країна, особливо якщо розглядати її як велику групу людей, що живуть в одній місцевості зі своїм урядом, мовою, традиціями («a country, especially when thought of as a large group of people living in one area with their own government, language, traditions»);

2) велика група людей однієї раси, які мають однакову мову, традиції та історію, але можуть проживати не в одній місцевості («a large group of people of the same race who share the same language, traditions, and history, but who might not all live in one area») (CALD).

У свою чергу, словник Лонгман надає два визначення цьому слову:

1) країна, яка розглядається особливо стосовно її народу та її соціальної чи економічної структури («a country, considered especially in relation to its people and its social or economic structure»);

2) велика група людей однієї раси та однієї мови («a large group of people of the same race and language») (LDOCE).

Від визначень у попередньому словнику вони відрізняються лише тим, що не включають в себе значення традицій та історії народу.

Словник Коллінс надає такі визначення:

1) Нація – це окрема країна, що розглядається разом з її соціальними та політичними структурами. (A nation is an individual country considered together with its social and political structures.).

2) Термін «нація» іноді використовується для позначення всіх людей, які проживають у певній країні. (The nation is sometimes used to refer to all the people who live in a particular country.).

3) Сукупність людей або народів однієї чи кількох культур, рас тощо, організованих в єдину державу. (An aggregation of people or peoples of one or more cultures, races, etc, organized into a single state).

4) Спільнота осіб, які не утворюють держави, але пов'язані спільним походженням, мовою, історією тощо. (a community of persons not constituting a state but bound by common descent, language, history, etc.) (CED).

Від визначень у попередніх словниках вони нічим не відрізняються.

Найбільш підходящим для нашого дослідження вважаємо визначення з Кембриджського словника, адже воно найбільш вдало описує націю як велику групу людей однієї раси, які мають однакову мову, традиції та історію, але можуть проживати не в одній місцевості («a large group of people of the same race who share the same language, traditions, and history, but who might not all live in one area»).

1.3.3. Іменник *people* визначається за кількома словниками. За Кембриджським словником цей іменник тлумачиться як:

1) велика кількість простих чоловіків і жінок, які не мають владних позицій у суспільстві («the large number of ordinary men and women who do not have positions of power in society»);

2) чоловіки, жінки та діти («men, women, and children»);

3) використовується для позначення всіх або неформально групи, з якою ви розмовляєте («used to refer to everyone, or informally to the group that you are speaking to»);

4) чоловіки та жінки, які займаються певним видом роботи («men and women who are involved in a particular type of work») (CALD).

Найбільш прийнятним визначенням у нашому випадку вважаємо третє, яке використовується для позначення всіх або, у неформальному мовленні, групи, з якою ви розмовляєте («used to refer to everyone, or informally to the group that you are speaking to»).

Словник Лонгман пропонує такі визначення:

1) використовується як множина від «особа» для позначення чоловіків, жінок і дітей («used as the plural of «person» to refer to men, women, and children»);

2) люди загалом або люди, окрім вас («people in general, or people other than yourself»);

3) люди, які належать до певної країни, раси чи області («the people who belong to a particular country, race, or area») (LDOCE).

Визначення у словникові Коллінс:

1) Люди – це чоловіки, жінки та діти. Слово "люди" зазвичай вживається у множині замість "особи" (People are men, women, and children. People is normally used as the plural of person, instead of 'persons'.).

2) Народ іноді використовується для позначення простих чоловіків і жінок, на відміну від уряду або вищих класів. (The people is sometimes used to refer to ordinary men and women, in contrast to the government or the upper classes.).

3) Народ – це всі чоловіки, жінки і діти певної країни або раси. (A people is all the men, women, and children of a particular country or race.) (CED).

На основі вищезазначеного робимо висновок, що у словнику Лонгман значення іменника *people* у третьому значенні стосується країни, раси чи області, в той час як у Кембриджському словнику такі значення відсутні. І, навпаки, у Кембриджському словнику вказано, що іменник *people* використовується для позначення всіх або неформально групи, з якою ви

розмовляєте, в той час як у словнику Лонгман такі значення також відсутні. Проте спільною рисою є те, що обидва словники надають визначенню цьому іменнику як – люди, чоловіки, жінки та діти. Визначення з словника Коллінс співпадають з визначеннями Лонгмана. У своїй роботі ми будемо спиратися на визначення з словника Кембридж, адже вважаємо його найбільш вдалим і відповідним.

1.3.4. Іменник *Americans* визначається наступним чином у різних словниках.

У Кембриджському словнику слово *Americans* тлумачиться так: 1) пов'язані зі Сполученими Штатами Америки (“of or relating to the United States of America); 2) пов'язані з Північною чи Південною Америкою (of or relating to North or South America”) (CALD).

Словник Лонгман надає таке визначення – хтось із США («someone from the US») (LDOCE).

Визначення у словникові Вебстера:

1. американський індіанець Північної Америки або Південної Америки (1. an American Indian of North America or South America).

2. вихідець або житель Північної Америки чи Південної Америки (2. a native or inhabitant of North America or South America).

3. уродженець або житель США: громадянин США (3. a native or inhabitant of the U.S. : a U.S. citizen) (Webster).

Визначення у словникові Коллінс наступні:

1. Американець – це людина, яка походить зі Сполучених Штатів Америки (1. An American is a person who comes from the United States of America.)

2. уродженець або громадянин США (2. a native or citizen of the US).

3. уродженець або житель будь-якої країни Північної, Центральної або Південної Америки (3. a native or inhabitant of any country of North, Central, or

South America).

4. англійська мова, якою розмовляють або пишуть у США (4. the English language as spoken or written in the United States) (CED).

Робимо висновок, що *Americans* це люди, які пов'язані з Сполученими Штатами Америки або є їх уродженцями.

Отже, визначення у всіх словниках є тотожними. Вони тлумачать іменник *Americans* як людей, які пов'язані з Північною або Південною Америкою, або є уродженцями/жителями США.

1.3.5. Звертання. У своїх промовах президенти вживають звертання *my fellow American* і *my friends*.

У звертанні *my fellow Americans* іменник *fellow* використовується для позначення особи, яка має таку ж роботу чи інтереси, як і ви, або перебуває в такій же ситуації, як і ви («used to refer to someone who has the same job or interests as you, or is in the same situation as you») (CALD).

Словник Вебстера надає інші визначення іменника *fellow*:

1. рівний за рангом, владою чи характером (1. an equal in rank, power, or character);

2. член групи, що має спільні характеристики (2. a member of a group having common characteristics);

3. особа одного з нижчих соціальних станів (3. a person of one of the lower social classes) (Webster).

Словник Лонгман надає значення цього слова, які відрізняються від попередніх:

1) старомодний чоловік (1. old-fashioned man);

2) чийсь побратими (2. somebody's fellows);

3) аспірант, який має стипендію в університеті (3. a graduate student who has a fellowship in a university);

4) член важливого товариства чи коледжу (4. a member of an important

society or a college) (LDOCE).

Порівнюючи визначення з трьох словників, робимо висновок, що іменник *fellow* імплікує, що абсолютно всі люди перебувають у рівних умовах, включаючи самого мовця.

У складі звертання *my fellow Americans* займенник *my* вказує на приналежність когось або чогось будь-якій особі.

Різні словники надають такі визначення цього займенника. Кембриджський словник пропонує три визначення:

1) використовується для того, щоб підкреслити, що щось належить або пов'язане зі мною і ні з ким іншим («used to emphasize that something belongs to or is connected with me and no one else»);

2) вживається перед іменником як спосіб вираження любові або як ввічлива чи жартівлива форма звертання («used in front of a noun as a way of expressing love or as a polite or humorous form of address»);

3) такий, що стосується частини деяких веб-сайтів, де ви можете вибрати, щоб бачити лише ту інформацію, яка важлива для вас («relating to a part of some websites where you can choose to see only the information that is important to you») (CALD).

Словник Вебстер також пропонує три визначення займенника *my*:

1. відношення до мене чи себе, особливо як власника, агента, об'єкта дії чи знайомої особи (1. of relating to me or myself especially as possessor, agent, object of an action, or familiar person);

2. вживається у вставних словах для вираження здивування і іноді повторюється (2. used interjectionally to express surprise and sometimes reduplicated);

3. вживається також у вставних словах із назвами різних частин тіла, щоб висловити сумнів чи несхвалення (3. used also interjectionally with names of various parts of the body to express doubt or disapproval) (Webster).

Словник Лонгман пропонує лише одне значення займенника *my*:

використовується особою, яка говорить, щоб показати, що щось належить або пов'язано з нею («used by the person who is speaking to show that something belongs to or is connected with himself or herself») (LDOCE).

Перше значення займенника *my* у всіх словниках є однаковим – посилення на приналежність чогось/когось певній особі. Всі інші значення займенника *my* є різними у перших двох словниках.

У зверненні *my friends* іменник *friend* позначає:

1) людину, яку ви добре знаєте і яка вам дуже подобається, але яка зазвичай не є членом вашої родини («a person who you know well and who you like a lot, but who is usually not a member of your family»);

2) хтось, хто не є ворогом і кому можна довіряти («someone who is not an enemy and who you can trust»);

3) хтось, хто дає гроші мистецькій організації чи благодійній організації, щоб підтримати її («someone who gives money to an arts organization or charity in order to support it») (CALD).

У словнику Лонгман визначення іменника *friend* звучать таким чином:

1) хтось, кого ти знаєш і дуже любиш, і з ким ти любиш проводити час (1) (someone who you know and like very much and enjoy spending time with);

2) хтось, хто підтримує таку організацію, як театр, художня галерея, благодійність тощо, надаючи гроші чи допомогу (2) (someone who supports an organization such as a theatre, art gallery, charity etc by giving money or help);

3) хтось, хто має такі ж переконання, хоче досягти того ж, що й ви, і підтримує вас (3) (someone who has the same beliefs, wants to achieve the same things etc as you, and will support you);

4) хтось, хто створив посилення з вами на сайті соціальної мережі в Інтернеті, відвідавши вашу веб-сторінку та натиснувши на неї (4) (someone who has created a link with you on a social networking site on the Internet, by visiting your webpage and clicking on it) (LDOCE).

Схожим в обох словниках є те, що це людина, яку ви знаєте, любите і з

ким любите проводити час, або хтось хто підтримує певні організації, займається благодійністю. Відмінним від всіх інших є останнє визначення з Лонгмана: 4) хтось, хто створив посилання з вами на сайті соціальної мережі в Інтернеті, відвідавши вашу веб-сторінку та натиснувши на неї (4) (someone who has created a link with you on a social networking site on the Internet, by visiting your webpage and clicking on it) (LDOCE).

Президенти вживають це словосполучення для того, аби показати, що вони довіряють всьому американському народу і мають такі ж цілі і переконання.

Найменш вживаним у промовах є іменник *citizen(s)*.

Словник Лонгман надає такі визначення цього слова:

1) людина, яка живе в певному місті, країні чи штаті (someone who lives in a particular town, country, or state);

2) хтось, хто юридично належить до певної країни і має там права та обов'язки, незалежно від того, проживає він там чи ні (someone who legally belongs to a particular country and has rights and responsibilities there, whether they are living there or not) (LDOCE).

Визначення цього слова у всіх словниках є дуже схожими, адже всі вони вказують на людину, яка живе в певній країні або належить до неї.

Словник Вебстер також надає два визначення:

1) особа, яка юридично належить до країни і має права та захист цієї країни (a person who legally belongs to a country and has the rights and protection of that country);

2) особа, яка проживає в певному місці (a person who lives in a particular place) (Webster).

Визначення Кембриджського словника звучить так: людина, яка є членом певної країни і має права, тому що народилася там або тому, що отримала права, або людина, яка живе у певному місті чи селищі (a person who is a member of a particular country and who has rights because of being born there or

because of being given rights, or a person who lives in a particular town or city) (CALD).

З усіх наведених визначень стає зрозуміло, що найбільш прийнятним у нашому випадку є таке: хтось, хто юридично належить до певної країни і має там права та обов'язки, незалежно від того, проживає він там чи ні.

Таким чином, усі одиниці на позначення народу вживаються саме в такій частотності неспроста. Займенник *we*, який трапляється найчастіше у промовах сучасних президентів, є ознакою об'єднання президента з народом, тобто цим самим президенті стають ближчими до людей. Вживаючи іменник *nation*, президенти нагадують американцям, що вони розділяють спільні культурні і духовні цінності, прив'язані до чітко обмеженої території, мають спільне минуле та загальний проєкт майбутнього і вони повинні пам'ятати про це.

Всі проаналізовані одиниці на позначення народу були включені в промови президентів для досягнення основних цілей інавгураційної промови – переконання і підбадьорення.

Висновки до першого розділу

У першому розділі розглянуто загальні характеристики інавгураційної промови як жанру політичної комунікації, а саме її історія, структура. Розглянуто три основні періоди розвитку інавгураційної промови. Крім того, проаналізовано роль мовних засобів в організації інавгураційних звернень, мовні одиниці, які були задіяними в промовах перших і останніх президентів США, семантика і типологія номінативних одиниць на позначення народу в цих промовах. Досліджено, що «інавгураційна промова президента повною мірою характеризується всіма особливостями епідейктичного мовлення: це найважливіша складова урочистої церемонії, вона поєднує в собі розуміння минулого і майбутнього нації на тлі сьогодення, вихваляє все, що об'єднує це співтовариство, використовує елегантний літературний стиль і мовні засоби,

щоб підвищити значимість сказаного і домогтися більшого резонансу в аудиторії».

Встановлено, що основною метою інавгураційної промови є формування образу політичного діяча. Інавгураційна промова має перформативний характер: якщо проаналізувати її текст, то можна побачити реалізацію ідеї заклику до об'єднання народу. Введення президента на посаду є урочистою взаємною угодою: народ є таким же повноправним учасником інавгурації, як і президент. Без присутності народу – акт впровадження президента на посаду відбутися не може. Клятва, проголошена перед «єдиною нацією», перетворюється на взаємне зобов'язання, загальну клятву на вірність принципам та ідеалам.

Мовлення в інавгураційній промові характеризується високим ступенем підготовленості. Іншою характерною рисою сучасної інавгураційної промови є її колективний характер, тому що, по-перше, вона відображає інтереси груп політиків, і адресант лише представляє ці інтереси, і, по-друге, створюється за участю інших авторів (референтів, спічрайтерів). Отже, інавгураційна промова має чітку структуру та правила побудови, тобто вступ, основну частину і заключну, основна ідея якої полягає в тому, що вибір народу змінить ситуацію на краще.

Крім того, було виокремлено чотири основні функції інавгураційних промов: інтегративну, інспіративну, декларативну і перформативну.

Перша інавгураційна промова нового президента створює ідеологічну основу для об'єднання нації на новому етапі розвитку країни. Інавгураційний виступ є як мовленнєвою, так і політичною дією. Завдання інавгураційного звернення полягають у згуртуванні народу та проголошенні прийнятих у суспільстві цінностей. Для будь-якої інавгураційної промови є важливим питання ідеології. Характерними рисами для цього жанру є урочистість, певна пафосність, піднесеність.

Вплив на аудиторію здійснюється за допомогою великої кількості різноманітних інструментів, а також це проводиться на всіх мовних рівнях. Уживання одиниць на позначення народу зумовлене метою виступу кожного з президентів.

Запропоновано типологію номінативних одиниць на позначення народу в інавгураційних промовах двох перших та двох останніх американських президентів на основі словників та граматичних праць. Встановлено, що в промовах перших двох президентів вжито набагато менше номінативних одиниць на позначення народу, аніж у останніх двох.

Проте всі проаналізовані одиниці на позначення народу були включені в промови президентів для досягнення основних цілей інавгураційної промови – переконання і підбадьорення, окрім займенника *we*, який відсутній у промовах перших президентів США.

РОЗДІЛ 2

ФУНКЦІОНУВАННЯ НОМІНАТИВНИХ ЗАСОБІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ НАРОДУ В ІНАВГУРАЦІЙНИХ ПРОМОВАХ ПЕРШИХ І ОСТАННІХ ПРЕЗИДЕНТІВ США

У цьому розділі ми розглядаємо інавгураційні промови двох перших та двох останніх президентів Сполучених Штатів Америки. Із них лише Джордж Вашингтон проголосив дві інавгураційних промови, оскільки він був обраний президентом двічі.

2.1. Функціонування одиниць на позначення народу в інавгураційних промовах перших президентів

Розглянувши інавгураційні промови двох перших президентів США, а саме Джорджа Вашингтона та Джона Адамса, ми виокремили такі номінативні засоби на позначення народу, ужиті обома очільниками держави: іменник *nation*, конструкції з іменником *citizen* (*citizens, my fellow-citizens*), конструкції з іменником *people* (*the American people, the people of America, people, the People of the United States*).

Спільними для промов обох президентів є одиниці: *citizens, my fellow-citizens, nation, the American people*.

Специфічними конструкціями для Вашингтона є *the People of the United States* і *my Country*, а для Адамса – *the people of America*.

Інавгураційна промова Джорджа Вашингтона бідна на одиниці на позначення народу: у той час на території США точилися постійні війни і більшу роль там відігравала армія (Американська революція (1775-1787рр.)). Недарма Джордж Вашингтон спочатку був головнокомандувачем армії. Серед одиниць на позначення народу переважають іменники та іменникові

конструкції, задіяні в такій послідовності: *my Country, citizens, my fellow-citizens, nation, the American people, the People of the United States, people*. Перший президент вжив всі названі вище одиниці двічі, а іменник *people* лише один раз.

У промові Джона Адамса шість одиниць позначають народ в такій послідовності: *citizens, fellow-citizens, nation, the American people, the people of America, people*. Найбільш частотною одиницею у його промові є іменник *people* (14 раз). Наступний іменник за частотністю – *nation* (7 згадок). Звертання *the people of America* і *fellow-citizens* вжиті по три рази. Найменш поширені – іменник *citizens* (2 рази) і словосполучення *the American people* (2 рази). У його промові задіяна одиниця на позначення народу, якої не використовує Вашингтон: *the people of America*.

Порівнюючи засоби на позначення народу у промовах двох перших президентів, приходимо до висновку, що Адамс набагато частіше використовує одиниці на позначення народу, наприклад вживає іменник *people* 14 разів, в той час як Вашингтон використовує його лише один раз. Натомість Вашингтон вживає іменник *nation* частіше ніж Адамс через те, що у той період починала формуватись американська нація. Суттєва різниця їх вживань може бути зумовлена ще і тим фактом, що промова президента Адамса є довшою, ніж Вашингтона.

2.1.1. Засоби характеристики народу в інавгураційних промовах Джорджа Вашингтона. Першу інавгураційну промову Джорджа Вашингтона ділимо на три частини – вступ, основна частина і закінчення. Вони різняться в аспекті вживання одиниць на позначення народу: по одній у вступі і закінченні і дві в основній частині.

2.1.1.1. Домінування іменника *citizens* у вступі першої інавгураційної промови (1789). У вступі першої інавгураційної промови Джорджа Вашингтона народ позначено трьома конструкціями *my Country, her citizens, my fellow citizens*, вжитими по одному разу.

Конструкція *my Country* разом з присудком *called* і додатком *me* хображають довіру населення до першого президента США. Потім, у цьому ж реченні, Вашингтон вживає іменник *citizens* у сполученні з прикметниками найвищого ступеня порівняння *the wisest and most experienced*, які вказують на освіченість американців, а також на їх бажання мати хорошого і кваліфікованого лідера країни: “*On the other hand, the magnitude and difficulty of the trust to which the voice of my Country called me, being sufficient to awaken in the wisest and most experienced of her citizens, a distrustful scrutiny into his qualifications, could not but overwhelm with despondence, one, who, inheriting inferior endowments from nature and unpractised in the duties of civil administration, ought to be peculiarly conscious of his own deficiencies*” (Washington 1789).

В останньому реченні вступу Вашингтон називає своїх громадян *my fellow citizens* і сполучає цю конструкцію з іменником *confidence*, наголошуючи на довірі американців своєму новообраному лідеру. На відміну від попереднього проаналізованого речення, де іменник *citizens* сполучається із займенником *her*, в цьому випадку займенник *my* наближає громадян до президента: “*All I dare hope, is, that, if in executing this task I have been too much swayed by a grateful remembrance of former instances, or by an affectionate sensibility to this transcendent proof, of the confidence of my fellow-citizens*” (Washington 1789).

Отже, у вступній частині своєї інавгураційної промови Вашингтон, в основному, характеризує народ в аспекті довіри і близькості прехидента за допомогою конструкцій *my Country*, *my fellow citizens* та іменника *citizens*, який виявляється домінуючим.

2.1.1.2. Засоби номінації народу в основній частині першої інавгураційної промови (1789): *citizens* vs *People*.

В основній частині інавгураційної промови президента Вашингтона народ позначений більшою кількістю одиниць, ніж у вступі: іменники *citizens*, *fellow-*

citizens, nation, people, а також словосполучення *the American people, the people of the United States*.

Іменник *citizens* співвідноситься з тим же іменником, вжитим у вступі промови і задіяний у реченні, зверненому до вільного уряду. Відзначимо, що іменник *Citizens* написаний з великої літери, що дає підстави інтерпретувати його як власну назву: “*In these honorable qualifications, I behold the surest pledges, that as on one side, no local prejudices, or attachments; no separate views, nor party animosities, will misdirect the comprehensive and equal eye which ought to watch over this great assemblage of communities and interests: so, on another, that the foundations of our National policy will be laid in the pure and immutable principles of private morality; and the pre-eminence of a free Government, be exemplified by all the attributes which can win the affections of its Citizens, and command the respect of the world*” (Washington 1789).

Вживаючи словосполучення *my fellow-citizens*, Вашингтон вказує на ідентичність бажань та почуттів народу, самого президента і всіх присутніх: “*In tendering this homage to the Great Author of every public and private good I assure myself that it expresses your sentiments not less than my own; nor those of my fellow-citizens at large, less than either*” (Washington 1789).

Займенник *they* вказує в наступному реченні на народ Америки, а іменник *nation* разом з прикметником *independent* характеризує націю в аспекті свободи та самостійності: “*Every step, by which they have advanced to the character of an independent nation, seems to have been distinguished by some token of providential agency*” (Washington 1789).

Водночас в одному з наступних речень іменник *nation* у словосполученні *that disregards the eternal rules of order and right* позначає уявний народ, який зневажає і порушує закон, наголошуючи, що такими не можна бути: “*Since we ought to be no less persuaded that the propitious smiles of Heaven, can never be expected on a nation that disregards the eternal rules of order and right, which Heaven itself has ordained*” (Washington 1789).

Порівняння *No People can be bound .., than the People of the United States*, в якому одиницями на позначення народу є іменник *People* і конструкція *the People of the United States*, характеризує американський народ в аспекті віри і незалежності. Написання іменника *People* з великої літери в обох випадках наголошує на тому, що саме цей народ, американці, є незалежним і великим: “*No People can be bound to acknowledge and adore the invisible hand, which conducts the Affairs of men more than the People of the United States*” (Washington 1789).

Вживання словосполучення *the People of the United States* разом із словосполученням *his benediction may consecrate to the liberties and happiness* характеризує народ в аспекті гарного майбутнього і віри. У цьому реченні іменник *People* написаний також з великої літери. Це означає, що для президента Народ є важливішим, аніж нація: “*It would be peculiarly improper to omit in this first official Act, my fervent supplications to that Almighty Being who rules over the Universe, who presides in the Councils of Nations, and whose providential aids can supply every human defect, that his benediction may consecrate to the liberties and happiness of the People of the United States, a Government instituted by themselves for these essential purposes*” (Washington 1789).

У наступному реченні поєднання конструкції *the American people* з фразою *to the hands of* характеризує американців в аспекті влади і самостійності: “*And since the preservation of the sacred fire of liberty, and the destiny of the Republican model of Government, are justly considered as deeply, perhaps as finally staked, on the experiment entrusted to the hands of the American people*” (Washington 1789).

Таким чином, в основній частині промови ідея громадян, позначена іменником *citizen*, трансформується в ідею Народу, позначеного капіталізованим іменником *People*, що підкреслює велич американського нації. Водночас іменник *nation* позначає проміжні етапи формування нації. Названі одиниці характеризують американців як незалежну і самостійну націю.

2.1.1.3. Іменник *people* в заключній частині першої інавгураційної промови (1789). У заключній частині промови вжито лише одну конструкцію на позначення народу – *the American people* – з іменником *people* у сполученні з виразом *since he has been pleased to favour*, де займенник *he* позначає Бога задля характеристики американців з погляду віри: “*Having thus imparted to you my sentiments, as they have been awakened by the occasion which brings us together, I shall take my present leave; but not without resorting once more to the benign parent of the human race, in humble supplication that since he has been pleased to favour the American people, with opportunities for deliberating in perfect tranquility, and dispositions for deciding with unparelled unanimity on a form of Government, for the security of their Union, and the advancement of their happiness*” (Washington 1789).

Отже, хоча президент Вашингтон вживає у своїй інавгураційній промові дуже мало одиниць на позначення народу, він наполягає на ідеї єднання, про що свідчить рух від іменника *citizens*, який позначає окремих представників нації, до субстантива *people*, що наголошує на єдності нації. Сполучуваність одиниць на позначення народу з іншими мовними засобами формує образ самостійного, вільного та незалежного американського народу.

2.1.1.4. Засоби позначення народу в другій інавгураційній промові Джорджа Вашингтона (1793): *citizens vs people*. В аспекті зображення народу другу інавгураційну промову Джорджа Вашингтона не можна розділити на частини, оскільки вона складається лише з 135 слів і є прямим зверненням до народу Америки. Вашингтон зосередився безпосередньо на тому, що є ключовим елементом інавгураційної церемонії — присязі на посаді та обов’язках, які ця присяга веде за собою.

У другій інавгураційній промові Вашингтона вжито всього на всього дві одиниці на позначення народу: *fellow citizens* та *people*.

Звертання *fellow citizens*, яке стоїть на самому початку промови, вжите в цьому випадку, в своїй стандартній функції звертання, яка характерна для будь-

якого виступу чи промови: “*Fellow Citizens: I am again called upon by the voice of my country to execute the functions of its Chief Magistrate*” (Washington 1789).

Одразу ж після цього президент вживає одиницю на позначення народу *the people* разом з додатками *distinguished honor, the confidence* і присудком *has been reposed* цим самим висловлюючи подяку своєму народу: “*When the occasion proper for it shall arrive, I shall endeavor to express the high sense I entertain of this distinguished honor, and of the confidence which has been reposed in me by the people of united America*” (Washington 1789).

Отже, цією промовою президент Вашингтон висловлює подяку всім американцям і зберігає модель єднання, задіяну в першій промові, що зумовлює послідовне вживання одиниць *citizens* і *people*.

На кінець, варто зазначити, що президент Вашингтон жодного разу не вжив у обох своїх промовах займенник *we*.

2.1.2. Засоби позначення народу в інавгураційній промові президента Адамса (1797). В аспекті зображення народу інавгураційну промову Джона Адамса ділимо на три частини – вступ, основна і закінчення, у яких вони вжиті двічі, тричі та двічі відповідно.

2.1.2.1. Засоби номінації народу у вступі: *people* vs *nation*. Іменники на позначення народу – *people* та *nation* – задіяні в останньому реченні вступу інавгураційної промови Адамса: “*Relying, however, on the purity of their intentions, the justice of their cause, and the integrity and intelligence of the people, under an overruling Providence which had so signally protected this country from the first, the representatives of this nation, then consisting of little more than half its present number, not only broke to pieces the chains which were forging and the rod of iron that was lifted up, but frankly cut asunder the ties which had bound them, and launched into an ocean of uncertainty*” (Adams 1797).

Іменник *people* разом зі словосполученням *the integrity and intelligence of* характеризує американський народ як чесний і справедливий, а іменник *nation*

в поєднанні з словосполученням *the representatives of this* і присудком *not only broke to pieces the chains* зображає американців в аспекті історії і свободи. Таким чином, іменник *nation* в цьому реченні є сильнішим, ніж іменник *people*, адже він характеризує тих американців, які боролися за незалежність, з одного боку, та позначає народ запозиченим іменником *nation* на етапі творення нації, що корелює з вживанням цього субстантива у першого президента.

2.1.2.2. Засоби номінації народу в основній частині: *people* – *nation(s)* – (*fellow*)-*citizen(s)*. В основній частині інавгураційної промови народ позначений іменниками *people*, *citizens*, *fellow-citizens*, *nation*, а також словосполучення *the people of America*, *the American people*.

У перших трьох абзацах основної частини вживається іменник *people*, але його різна сполучуваність впливає на його значення. Його поєднання з однорідними підметами *zeal and ardor* у найпершому реченні основної частини промови підкреслює незламність народу Америки у війні за незалежність: “The zeal and ardor of the people during the Revolutionary war, supplying the place of government, commanded a degree of order sufficient at least for the temporary preservation of society” (Adams 1797).

Сполучуваність іменника *people* з означенням *at large* розширює його значення, яке охоплює все населення, що судить про по події в американській історії: “The Confederation which was early felt to be necessary was prepared from the models of the Batavian and Helvetic confederacies, the only examples which remain with any detail and precision in history, and certainly the only ones which the people at large had ever considered” (Adams 1797).

Словосполучення *the people of America* в ролі підмета в реченні, що утворює третій абзац, разом з присудком *were not abandoned by* і додатками *their usual good sense, presence of mind, resolution, integrity* зображає сміливість, чесність і рішучість народу, про який ішлося в першому абзаці: “In this dangerous crisis the people of America were not abandoned by their usual good sense, presence of mind, resolution, or integrity” (Adams 1797).

У різних реченнях наступного абзацу вживаються три одиниці на позначення народу: іменники *nation*, *fellow-citizens* і *people*. Субстантив *nation* у сполученні з групами підмета *an experiment* і присудка *adapted to* характеризує народ з політичної точки зору: “*Irritated by no literary altercation, animated by no public debate, heated by no party animosity, I read it with great satisfaction, as the result of good heads prompted by good hearts, as an experiment better adapted to the genius, character, situation, and relations of this nation and country than any which had ever been proposed or suggested*” (Adams 1797).

Надалі іменник *fellow-citizens* разом з словосполученням *in common with*, по-перше, ставить знак рівності між президентом і народом, а, по-друге, характеризує народ в політичному аспекті, а саме мова йде про виборче право, на що вказує іменник *suffrage*. Словосполучення *my fellow-citizens* вживається, щоб показати, що люди користуються виборчим правом кожен окремо: “*Claiming a right of suffrage, in common with my fellow-citizens, in the adoption or rejection of a constitution which was to rule me and my posterity, as well as them and theirs, I did not hesitate to express my approbation of it on all occasions, in public and in private*” (Adams 1797).

В останньому реченні іменник *people* у поєднанні з займенником *themselves* і групою присудка *should see and feel to be necessary or expedient* характеризує американців в аспекті управління державою через вибори: “*Nor have I ever entertained a thought of promoting any alteration in it but such as the people themselves, in the course of their experience, should see and feel to be necessary or expedient, and by their representatives in Congress and the State legislatures, according to the Constitution itself, adopt and ordain*” (Adams 1797).

В останньому реченні наступного абзацу іменник *nation* разом з додатками *peace, order, prosperity, and happiness* продовжує характеризувати американців в політичному аспекті, а саме вказує на стан нації: “*The operation of it has equaled the most sanguine expectations of its friends, and from an habitual attention to it, satisfaction in its administration, and delight in its effects upon the*

peace, order, prosperity, and happiness of the nation I have acquired an habitual attachment to it and veneration for it” (Adams 1797).

Наступні два речення дають загальні характеристики будь-якої нації завдяки вживанню іменника *nation* у формі множини, його сполученню з неозначеним займенником *any* та з означеннями *more pleasing, more noble, majestic, or august, than an assembly like that*: “*There may be little solidity in an ancient idea that congregations of men into cities and nations are the most pleasing objects in the sight of superior intelligences, but this is very certain, that to a benevolent human mind there can be no spectacle presented by any nation more pleasing, more noble, majestic, or august, than an assembly like that which has so often been seen in this and the other Chamber of Congress, of a Government in which the Executive authority, as well as that of all the branches of the Legislature, are exercised by citizens selected at regular periods by their neighbors to make and execute laws for the general good” (Adams 1797).*

Наведений уривок завершується іменником *citizens*, який разом з означенням *selected at regular periods by their neighbors* характеризує окремих громадян в аспекті реалізації виборчого права, яке має індивідуальний характер.

Наступні три абзаци повертаються до характеристикації народу в аспекті єдності за допомогою іменника *people*. У поєднанні з прикметниками *honest and enlightened* цей субстантив характеризує народ Америки як чесних та освічених людей у політичному ракурсі: “*Can authority be more amiable and respectable when it descends from accidents or institutions established in remote antiquity than when it springs fresh from the hearts and judgments of an honest and enlightened people?” (Adams 1797).*

Вказана думка підтверджується в наступному реченні сполученням іменника *people* з підрядним реченням *that are represented*: “*For it is the people only that are represented”*. Наведене розуміння посилюється в наступному твердженні сполученням іменника *people* зі словосполученням *the whole body*

of: “*The existence of such a government as ours for any length of time is a full proof of a general dissemination of knowledge and virtue throughout the whole body of the people*” (Adams 1797).

Протиставлення конструкцій *the American people* і *foreign nations* в наступному реченні відбиває загальну тенденцію вживання двох відповідних іменників для позначення близького – американського – народу, і далеких націй: “*If that solitary suffrage can be obtained by foreign nations by flattery or menaces, by fraud or violence, by terror, intrigue, or venality, the Government may not be the choice of the American people, but of foreign nations*” (Adams 1797).

Уживання в наступному абзаці трьох одиниць на позначення народу – *people of America*, *people* і *fellow-citizens* – відбиває пошук джерел сили американців: “*Such is the amiable and interesting system of government (and such are some of the abuses to which it may be exposed) which the people of America have exhibited to the admiration and anxiety of the wise and virtuous of all nations for eight years under the administration of a citizen who, by a long course of great actions, regulated by prudence, justice, temperance, and fortitude, conducting a people inspired with the same virtues and animated with the same ardent patriotism and love of liberty to independence and peace, to increasing wealth and unexampled prosperity, has merited the gratitude of his fellow-citizens, commanded the highest praises of foreign nations, and secured immortal glory with posterity*” (Adams 1797).

Поєднання конструкції *the people of America* з групою присудка *have exhibited to the admiration and anxiety* характеризує народ Америки, як і в попередніх реченнях, в політичному аспекті, а саме мова йде про систему урядування, що позначено словосполученням *interesting system of government*. Також вжитий іменник *nations*, який вказує на інші нації з якими порівнюються американці. Іменник *citizen*, вжитий у цьому реченні, позначає людину, яку обирають керувати іншими завдяки виборчому праву. Іменник *people* також ужито в цьому реченні у поєднанні з виразом *inspired with the same virtues and animated with the same ardent patriotism and love of liberty to independence and*

peace, to increasing wealth and unexampled prosperity, який характеризує народ Америки у патріотичному аспекті та несе в собі ідею свободи, демонструє його відданість своїй державі та поміркованість, позначений конструкціями *with the same virtues* та *with the same ardent patriotism*.

В останньому абзаці основної частини промови, де йдеться загалом про те, що Адамс буде докладати максимум зусиль для кращого майбутнього Америки, вжито лише одне речення, у якому дев'ять раз задіяно одиниці на позначення народу.

Іменник *people* вжитий двічі у цьому абзаці і позначає тут весь народ Америки. Висуваючи іменник *people* на початок цього абзацу разом з іменниками *judgments and wishes*, президент характеризує американців в цілому: “[...] *if an attachment to the Constitution of the United States, and a conscientious determination to support it until it shall be altered by the judgments and wishes of the people, expressed in the mode prescribed in it [...]*” (Adams 1797).

Продовжуючи свою думку, Адамс знову вживає іменник *people*, але для позначення народу як такого: “[...] *if a love of science and letters and a wish to patronize every rational effort to encourage schools, colleges, universities, academies, and every institution for propagating knowledge, virtue, and religion among all classes of the people, not only for their benign influence on the happiness of life in all its stages and classes, and of society in all its forms, but as the only means of preserving our Constitution from its natural enemies, the spirit of sophistry, the spirit of party, the spirit of intrigue, the profligacy of corruption, and the pestilence of foreign influence, which is the angel of destruction to elective governments [...]*” (Adams 1797).

Поєднуючи у наступному фрагменті цього речення іменник *citizens* зі словосполученням *to be more friendly to them* президент характеризує американців в аспекті людяності і справедливості, переходячи при цьому від характеристики народу в цілому до характеристики його окремих груп, тому що іменник вживається в множині. У цьому реченні субстантиви *nations* і

citizens вказують на важливість дружлюбних стосунків між американцями та корінними народами Америки: “[...] *if a spirit of equity and humanity toward the aboriginal nations of America, and a disposition to meliorate their condition by inclining them to be more friendly to us, and our citizens to be more friendly to them* [...]” (Adams 1797).

Сполучення конструкції *the people of America* з іменником *integrity* характеризує американців в аспекті чесності і цілісності: [...] “*if, while the conscious honor and integrity of the people of America and the internal sentiment of their own power and energies must be preserved, an earnest endeavor to investigate every just cause and remove every colorable pretense of complaint* [...]” (Adams 1797).

У наступній частині цього речення іменник *fellow-citizens* вказує на народ Америки, а іменник *nation* позначає інші нації: [...] *if an intention to pursue by amicable negotiation a reparation for the injuries that have been committed on the commerce of our fellow-citizens by whatever nation, and if success can not be obtained, to lay the facts before the Legislature, that they may consider what further measures the honor and interest of the Government and its constituents demand* [...] (Adams 1797). Одразу після цього конструкція *the American people* сполучається з групою підмета *an unshaken confidence in the honor, spirit, and resources*, який вказує на незламність американського народу: “[...] *if an unshaken confidence in the honor, spirit, and resources of the American people, on which I have so often hazarded my all and never been deceived* [...]” (Adams 1797).

В останній частині цього речення іменник *people* разом з виразом *a veneration for the religion* характеризує націю в аспекті релігії: [...] “*and, with humble reverence, I feel it to be my duty to add, if a veneration for the religion of a people who profess and call themselves Christians, and a fixed resolution to consider a decent respect for Christianity among the best recommendations for the public service, can enable me in any degree to comply with your wishes, it shall be my*

strenuous endeavor that this sagacious injunction of the two Houses shall not be without effect” (Adams 1797).

Таким чином, в основній частині домінує іменник *people*, який позначає американську націю як ціле, а іменник *citizen* здебільшого вживається у множині для позначення окремих груп народу. На цьому тлі іменник *nation* вказує на інші нації або зображає американців у зовнішній перспективі. Значення іменника *people* може поширюватися внаслідок його сполучуваності з різного роду означеннями.

2.1.2.3. Засоби номінації народу в заключній частині: *American people* vs *nation*. У заключній частині знаходимо лише дві одиниці на позначення народу – словосполучення *American people* та іменник *nation*.

Словосполучення *American people* у поєднанні з групою присудка *pledged to support* і додатком *the Constitution of the United States* описує народ Америки як патріотів, відданих своїй країні: “*With this great example before me, with the sense and spirit, the faith and honor, the duty and interest, of the same American people pledged to support the Constitution of the United States, I entertain no doubt of its continuance in all its energy, and my mind is prepared without hesitation to lay myself under the most solemn obligations to support it to the utmost of my power*” (Adams 1797).

Іменник *nation* в останньому реченні промови характеризує народ більш узагальнено в аспекті віри: “*And may that Being who is supreme over all, the Patron of Order, the Fountain of Justice, and the Protector in all ages of the world of virtuous liberty, continue His blessing upon this nation and its Government and give it all possible success and duration consistent with the ends of His providence*” (Adams 1797). На зв’язок цього іменника з американською нацією вказує вказівний займенник *this*.

Отже, у промові президента Адамса вжито набагато більше одиниць на позначення народу, ніж у зверненні Вашингтона. В основному народ Америки позначений іменником *people*, що відбиває більшу сформованість

американської нації, ніж у часи Вашингтона, яка характеризується в релігійному та політичному аспектах, а також як сильна та незламна. На цьому тлі іменник *citizens* ділить вже сформовану націю на підгрупи, а іменник *nation* позначає інші нації або представляє американців у зовнішній перспективі, конкретизуючи цей іменник за допомогою вказівного займенника *this*.

На кінець, варто зазначити, що президент Адамс жодного разу не вжив у своїй промові займенник *we*.

2.2. Функціонування одиниць на позначення народу в інавгураційних промовах сучасних президентів

У промовах двох останніх президентів США – Дональда Трампа і Джозефа Байдена – поширені такі одиниці: *we*, *nation*, *people*, *Americans*, *citizens*, *my friends*, *leaders*. Спільними для обох президентів є займенник *we* та іменники *Americans*, *nation*, *people*.

В інавгураційній промові Дональда Трампа найбільш поширеними одиницями на позначення народу є займенник *we* та іменники *Americans*, *nation*, *people*. Екс-президент вжив займенник *we* 54 рази, іменник *people* – 10 раз, іменник *nation* – 6 раз. Найменш вживаним є іменник *Americans* (4 рази).

У промові президента Байдена вжито вісім одиниць на позначення народу: серед них поширені займенник *we*, іменники *Americans*, *nation*, *people*, а також словосполучення *my fellow Americans*. Нинішній американський лідер вживає займенник *we* 91 раз. Наступні в рейтингу – іменник *nation* (16 згадок) і іменник *people* (9 раз). Найменш вживаними є іменник *Americans* (4 рази) і конструкція *my fellow Americans* (4 рази). У його промові задіяні специфічні одиниці, які не використовує Трамп: *citizens*, *leaders*, *my friends*.

Порівнюючи одиниці на позначення народу, які вживають ці два президенти, бачимо, що Байден набагато частіше використовує, наприклад, займенник *we* – аж 91 раз, в той час як Трамп лише 54. Іменник *nation* також

здіяний Байденом частіше ніж Трампом. Проте, одиницю *people* екс-президент Трамп вживає частіше, ніж Байден. Звертання *Americans* обидва лідери вживають по чотири рази.

2.2.1. Засоби зображення народу в інавгураційній промові президента Трампа. Промова Дональда Трампа ділиться на три частини – вступ, основна частина і закінчення, у яких одиниці на позначення народу вжиті три, чотири і два рази відповідно.

2.2.1.1. Засоби номінації народу у вступі: *we – citizens – people*. У вступі інавгураційної промови президент Трамп вживає три одиниці на позначення народу: займенник *we*, іменники *citizens* та *people*.

У п'яти реченнях вступу інклюзивний займенник *we* сполучається з дієсловами, які по-різному характеризують народ – в аспектах єднання та передачі йому влади.

Ідея єднання починає звучати в першому реченні, і виражена вона за допомогою займенника *we*, який у наступних реченнях вступної частини промови сполучається з одиницями *will determine the course of America, will face challenges, will confront hardships, will get the job done, are not transferring power*. Вони вказують на передачу влади народу, тобто наступні висловлення побудовані на основі протиставлення, адже фактично влада не належить людям.

Народ характеризується в аспекті єдності задля перебудови словосполученням, яке вжите у другому реченні вступної частини промови, *we, the citizens of America*, яке єднає всіх громадян Америки, з присудком *are now joined*, а вислів *for all of our people* характеризує народ в аспекті чисельності (*all*) та єдності (*our*). При цьому займенник *we* виконує об'єднувальну функцію, співвідносну з конструкцією *all of our people*, а іменник *citizens* вказує на окремі групи народу: “We, the citizens of America, are now joined in a great national effort to rebuild our country and to restore its promise for all of our people”

(Trump 2017).

Про владність народу йдеться у третьому, четвертому та п'ятому реченнях. Вона позначена поєднанням займенника *we* з групами присудка *will determine the course of America, will face challenges, will confront hardships, will get the job done*: “*Together we will determine the course of America, and the world, for many, many years to come. We will face challenges. We will confront hardships, but we will get the job done*” (Trump 2017).

У сполученні з групою присудка *are not transferring power* займенник *we* також вказує у дев'ятому реченні вступу промови на передачу влади народу. Варто також вказати на те, що у цьому реченні займенник *we* взаємодіє з займенником *you* та іменником *people*: “*Today's ceremony, however, has very special meaning, because today we are not merely transferring power from one administration to another, or from one party to another, but we are transferring power from Washington, D.C., and giving it back to you, the people*” (Trump 2017).

Іменник *people*, що приходить на зміну займеннику *we*, разом з присудком *did not share in its wealth* зображає в одинадцятому реченні народ як нерівноправного члена суспільства, який, в певній мірі, пригнічувався попередниками Трампа: “*Washington flourished, but the people did not share in its wealth*” (Trump 2017).

Протиставлення іменників *establishment* та *citizens* у тринадцятому реченні вступу акцентує незахищеність груп громадян, що населяють країну: “*The establishment protected itself, but not the citizens of our country*” (Trump 2017).

Отже, у вступній частині промови народ охарактеризований в основному в аспекті передачі йому влади, а також згадується про його незахищеність за допомогою таких мовних одиниць: *we, citizens, people*.

2.2.1.2. Взаємодія засобів номінації народу в основній частині: *people – nation – citizens - we*. В основній частині народ позначений іменниками *people, nation, Americans, citizens* і займенником *we*, які вживаються саме в такій

послідовності.

Іменник *people*, вжитий в основній частині промови п'ять разів, характеризує американців в аспекті єдності та передачі їм влади. Найперше речення основної частини протиставляє підмет *government* і додаток *by the people* через присудок *control*, що акцентує належність влади в країні народу: “*What truly matters is not which party controls our government, but whether our government is controlled by the people*” (Trump 2017).

Підмет *people* разом з іменним присудком *became the rulers of this nation* вказує на передачу влади народу в другому реченні: “*January 20th, 2017 will be remembered as the day the people became the rulers of this nation again*” (Trump 2017).

Іменник *nation* вживається в основній частині промови шість разів у різних реченнях, які не йдуть одне за одним. Уперше іменник *nation* задіяний у попередньому реченні, а вдруге – у шостому реченні першого абзацу основної частини промови, де поєднується з групою присудка *exists to serve* та додатком *its citizens* для характеристики американців як єдиного цілого: “*At the center of this movement is a crucial conviction, that a nation exists to serve its citizens*” (Trump 2017). Подібно до промов перших президентів іменник *nation* ужитий у цьому реченні в узагальнювальному значенні.

Іменник *Americans* ужитий в основній частині промови лише два рази. Вперше він поєднується в шостому реченні основної частини з присудком *want* задля характеристики американців в ракурсі прагнення до кращого майбутнього: “*Americans want great schools for their children, safe neighborhoods for their families, and good jobs for themselves*” (Trump 2017).

Відразу ж у наступному реченні після цього вжито дві одиниці на позначення народу *people* і *citizens*. Іменник *people* поєднуючись з прикметником *righteous* характеризує американців як чесних людей, а іменник *citizens*, в свою чергу, вживається для того, щоб позначити групи громадян, на що вказує квантифікатор *many*: “*These are just and reasonable demands of*

righteous people and a righteous public, but for too many of our citizens a different reality exists” (Trump 2017).

Займенник *we* в основній частині промови зустрічаємо 36 разів. Проте в усіх реченнях ця одиниця сполучається з дієсловами, які по-різному характеризують народ в аспектах єднання, могутності, кращого майбутнього та рівності всіх громадян. Займенник *we* в основній частині промови вперше вживається у поєднанні з присудком *are one nation* у першому реченні другого абзацу, разом вони характеризують народ в аспекті єдності: “*We are one nation and their pain is our pain*” (Trump 2017).

У наступному реченні, яке йде за попереднім, займенник *we* поєднується з присудком *share* та додатками *one heart, one home, and one glorious destiny*, які також вказують на єдність нації: “*We share one heart, one home, and one glorious destiny*” (Trump 2017).

Речення, яке йде за попереднім, висловлює довіру і вірність президента усьому народу, поєднуючи іменник *Americans* із займенником *all*: “*The oath of office, I take today, is an oath of allegiance to all Americans*” (Trump 2017).

Відразу ж у наступному реченні після попереднього займенник *we* поєднується з присудком *enriched*, додатком *foreign industry* та обставиною *at the expense of American industry* задля характеристики народу в аспекті могутності та водночас незабезпеки, на що вказують словосполучення *at the expense, allowing for the very sad depletion of our military*: “*For many decades, we've enriched foreign industry at the expense of American industry, subsidized the armies of other countries, while allowing for the very sad depletion of our military*” (Trump 2017).

Речення, що йдуть за попереднім характеризують народ в аспектах захищеності і незабезпеки, що висловлено сполученням займенника *we* з присудками *have defended, refusing (to defend our own), made other countries rich*: “*We've defended other nation's borders while refusing to defend our own. We've made other countries rich while the wealth, strength and confidence of our country*”

has dissipated over the horizon” (Trump 2017).

Займенник *we*, в основному, характеризує народ в аспекті кращого майбутнього, що спостерігаємо при його сполученні з присудком *are looking* та обставиною *to the future* у висловленні “*But that is the past, and now we are looking only to the future*” (Trump 2017).

Думка про світле майбутнє передається сполученням займенника *we* з групами присудка *will bring back our jobs, will bring back our borders, will bring back our wealth, will bring back our dreams, will build, will get our people off of welfare*, які вселяють віру в краще майбутнє народу Америки: “*We will bring back our jobs. We will bring back our borders. We will bring back our wealth, and we will bring back our dreams. We will build new roads and highways and bridges and airports and tunnels, and railways, all across our wonderful nation. We will get our people off of welfare and back to work, rebuilding our country with American hands and American labor*” (Trump 2017).

Характеристику американців в аспекті світлого майбутнього завершує сполучення займенника *we* з присудком *will shine* у висловленні *We will shine for everyone to follow* та з присудком *stand* й обставиною *at the birth of a new millennium* у висловленні “*We stand at the birth of a new millennium, ready to unlock the mysteries of space, to free the Earth from the miseries of disease and to harness the industries and technologies of tomorrow*” (Trump 2017).

Народ знову характеризується в аспекті єдності у третьому реченні передостаннього абзацу завдяки поєднанню іменника *people* з групою присудка *live together in unity*: “*The Bible tells us, how good and pleasant it is when God's people live together in unity*” (Trump 2017).

Характеристика народ в аспектах єдності й незалежності продовжується в наступному висловленні, де займенник *we* поєднується з присудками *must speak openly, debate і pursue*: “*We must speak our minds openly, debate our disagreements, but always pursue solidarity*”. Характеристика народу в аспекті захищеності здійснюється через декілька речень сполученням займенника *we*,

вжитого двічі, з присудками *are protected* і *will always be protected*: “We are protected, and we will always be protected” (Trump 2017).

Воєнна захищеність народу передається в наступних висловленнях поєднанням займенника *we* з присудком *will be protected* і словосполученням *of our military and law enforcement*: “We will be protected by the great men and women of our military and law enforcement” (Trump 2017).

Божий захист народу в наступному реченні передається поєднанням займенника *we* з присудком *will be protected* і додатком *by God*: “And most importantly, we will be protected by God” (Trump 2017).

В аспекті кращого майбутнього народ характеризується в наступних реченнях сполученням займенника *we* з групою присудка *must think big* і *dream* іменника *nation* з порівнянням *living as long as it is striving*: “Finally, we must think big and dream even bigger. In America, we understand that a nation is only living as long as it is striving” (Trump 2017).

В ракурсі рівності всіх громадян американський народ характеризується у заключному фрагменті основної частини через поєднання займенника *we* з групами присудка *bleed the same red blood, enjoy the same glorious freedoms, salute the same, great American flag*: “It's time to remember that old wisdom our soldiers will never forget, that whether we are black, or brown, or white, we all bleed the same red blood of patriots. We all enjoy the same glorious freedoms, and we all salute the same, great American flag” (Trump 2017).

В аспекті прагнення до кращого майбутнього нація характеризується через декілька речень, в яких немає засобів на позначення народу, сполученням іменника *nation*, що передає узагальнений зміст, з присудком *is only living* та підрядним реченням *as long as it is striving*: “In America, we understand that a nation is only living as long as it is striving” (Trump 2017).

Таким чином, в основній частині промови одиниці *people* – *nation* – *citizens* – *we* зображають народ у різних ракурсах і сполучаються з предикативними засобами, що характеризують націю в аспектах кращого

майбутнього та передачі їй влади, рівності всіх громадян, воєнної захищеності народу, незахищеності і незабезпеки, в аспекті єдності і незалежності, а також як чесних людей.

2.2.1.3. Засоби номінації народу у заключній частині промови: *Americans vs we*. Заключна частина промови Трампа складається лише з одного абзацу, у якому вжито сім одиниць на позначення народу – іменник *Americans* один раз, а займенник *we* шість раз.

Іменник *Americans* вжито у першому реченні заключної частини лише в якості звертання до народу: “*So to all Americans, in every city near and far, small and large, from mountain to mountain, from ocean to ocean, hear these words*” (Trump 2017).

Через декілька речень після попереднього вжито шість речень в яких займенник *we* поєднується в кожному реченні з присудком *will make*, які характеризують народ як рівних громадян своєї країни: “*Together, we will make America strong again. We will make America wealthy again. We will make America proud again. We will make America safe again, And yes, together, we will make we will make America great again*” (Trump 2017).

Таким чином, в заключній частині промови використовується в основному займенник *we* для характеристики народу в аспекті єдності всіх громадян.

2.2.2. Засоби зображення народу в інавгураційній промові президента Байдена. Інавгураційну промову Джо Байдена ділимо на три частини, у яких одиниці на позначення народу вжито чотири, п’ять і два рази – вступ, основна частина і закінчення.

2.2.2.1. Засоби номінації народу у вступі: *we – people – my friends – nation*. У вступі народ позначено такими одиницями: займенник *we*, іменник *people*, звертання *my friends* та іменник *nation*, розташовані саме в такому порядку.

Народ іменується у цій частині промови інклюзивним займенником *we* вісім разів. Його сполучення з предикатами по-різному характеризує людей у ракурсах святкування перемоги на виборах, єднання й світлого майбутнього.

Уперше займенник *we* у поєднанні з присудком *celebrate* позначає загальнонаціональне святкування у шостому реченні вступу: “*Today, we celebrate the triumph not of a candidate, but of a cause, the cause of democracy*” (Biden, 2021).

Відразу ж у наступному реченні вживається іменник *people* у словосполучення *the will of the people*. З одного боку, він пояснює значення займенника, тобто підкреслює, що вказує саме на народ, а з іншого боку, сполучення з присудками *has been heard* і *has been heeded* акцентує увагу на волі народу: “*The will of the people has been heard and the will of the people has been heeded*” (Biden, 2021).

Через декілька речень президент вживає звертання *my friends*, зменшуючи відстань між ним і народом, що свідчить про довіру лідера всьому американському народу: “*And at this hour, my friends, democracy has prevailed*”.

У заключних реченнях вступу займенник *we* поєднується з іменником *nation*, який розширює межі нації. Єдність нації акцентується дієсловом *come together* разом з обставинами *as one nation* та *under God* і означенням *indivisible*: “*So now, on this hallowed ground where just days ago violence sought to shake this Capitol’s very foundation, we come together as one nation, under God, indivisible, to carry out the peaceful transfer of power as we have for more than two centuries*” (Biden, 2021).

Світліше майбутнє американського народу, позначеного займенником *we* та іменником *nation*, акцентується сполученням з групами присудка *look ahead* і *set our sights*: “*We look ahead in our uniquely American way – restless, bold, optimistic – and set our sights on the nation we know we can be and we must be*” (Biden, 2021).

Отже, у вступній частині промови народ схарактеризований в основному

в аспекті єдності і кращого майбутнього за допомогою займенника *we* у поєднанні з іншими членами речення. А також акцентується увага на зменшенні відстані між президентом і народом за допомогою використання звертання *my friends* та іменників *people, nation*.

2.2.2.2. Засоби номінації народу в основній частині: *nation – we – people – my friends – citizens – my fellow Americans*.

В основній частині інавгураційної промови президента Дж. Байдена народ позначений більшою кількістю одиниць, ніж у вступі, а саме шістьма одиницями: *nation, we, people, my friends, citizens, my fellow Americans*.

Найважливішою одиницею в основній частині є звертання *my fellow Americans*, яке розділяє цю частину на три складники: важливість змін, краще майбутнє і клятва перед народом.

Перше звертання вводить інформацію про поточний стан держави, на необхідності його зміни: «*My fellow Americans, we have to be different than this*» (Biden, 2021).

Друге звертання привертає увагу до єдності громадян заради майбутнього: «*My fellow Americans, in the work ahead of us, we will need each other*» (Biden, 2021).

Третє звертання вводить клятву перед народом: «*My fellow Americans, I close today where I began, with a sacred oath*» (Biden, 2021).

Іменник *nation* ужитий в основній частині промови десять разів. У першому реченні субстантив *nation* разом з іменником *strength* характеризує американців як сильну і витривалу націю: «*You know the resilience of our Constitution and the strength of our nation*» (Biden, 2021).

Відповідальність американців перед своєю країною описана у четвертому реченні основної частини особовим займенником в об'єктному відмінку *us* і займенником *all* у сполученні з дієсловом *depend*: «*But the American story depends not on any one of us, not on some of us, but on all of us*» (Biden, 2021).

Прагнення американців до кращого майбутнього характеризується

словосполученням *We the People* у поєднанні з дієсловом *seek* в наступному реченні: «*On «We the People» who seek a more perfect Union» (Biden, 2021).*

Займенник *we* в основній частині промови задіяний 78 раз, сполучаючись з дієсловами, які по-різному характеризують єднання народу з президентом.

Уперше займенник *we* вживається у поєднанні з присудком *are a good people* у реченні: «*This is a great nation and we are a good people» (Biden, 2021). У наведеному висловленні займенник *we* та іменник *people* у функції предикатива вказують на те, що саме американці є хорошими людьми. У цьому реченні інший іменник на позначення народу *nation* поєднується з прикметником *great* задля акцентування величі та першості американської нації.*

Єдність народу розглядається в наступних двох реченнях в аспекті історії, про що свідчить сполучення займенника *we* з присудками *have come so far* та *still have far to go*: «*Over the centuries through storm and strife, in peace and in war, we have come so far. But we still have far to go» (Biden, 2021).*

Майже в усіх висловленнях промови Байдена з займенником *we* ідеться про єдність народу заради майбутнього. Так, задля вказівки на краще майбутнє для всієї нації займенник *we* поєднується в наступному реченні з присудком *will press forward*: «*We will press forward with speed and urgency, for we have much to do in this winter of peril and possibility» (Biden, 2021).*

Те, чого можна досягти разом завдяки єдності, демонструє народу поєднання займенника *we* з дієсловом *can*. Додатки, так як у *great things, wrongs, safe schools, deadly virus, work, the middle class, health care secure, racial justice, America*, у наведених нижче реченнях вказують на посилення національної могутності завдяки просуванню від локальних справ до національних і глобальних: «*With unity we can do great things. Important things. We can right wrongs. We can put people to work in good jobs. We can teach our children in safe schools. We can overcome this deadly virus. We can reward work, rebuild the middle class, and make health care secure for all. We can deliver racial*

justice. We can make America, once again, the leading force for good in the world» (Biden, 2021).

Іменник *people* в основній частині промови вжитий шість разів у реченнях, у яких ідеться про єдність народу і світле майбутнє. Наприклад, іменник *people*, ужитий у функції додатку, у поєднанні з головним членом *uniting* акцентує єднання американців у реченні *Uniting our people*.

У поєднанні з іменником *people* займенник *we* виявляє вужче значення, позначаючи присутніх під час виступу. У наступному висловленні іменник *people* у сполученні з обставиною *to work in good jobs* натякає на гарне майбутнє: «We can put people to work in good jobs» (Biden, 2021).

Займенник *we* та його дериват *us* сполучаються з іменником *people* для протиставлення народу натовпу, який хотів зірвати оголошення результатів виборів: «And here we stand, just days after a riotous mob thought they could use violence to silence the will of the people, to stop the work of people democracy, and to drive us from this sacred ground. That did not happen. It will never happen. Not today. Not tomorrow. Not ever» (Biden, 2021). У наведеному прикладі займенник *we* у вужчому значенні вказує лише на присутніх, а іменник *people* у поєднанні з дієсловом *to silence* та іменником *will* характеризує народ в аспекті протистояння натовпу.

Продовжуючи думку єдності народу, іменник *people* у поєднанні з групою присудка *was a multitude defined by the common objects of their love* характеризує народ як єдність, згуртовану спільними цінностями: «Many centuries ago, Saint Augustine, a saint of my church, wrote that a people was a multitude defined by the common objects of their love» (Biden, 2021). У наведеному прикладі іменник *people* у сполученні з неозначеним артиклем підкреслює згуртованість американців.

Наступні речення, у яких вжита одиниця *nation*, знову ж таки, передають єдність нації – підмет *uniting* разом з додатком *our nation*, числівник *one* у поєднанні з іменником *nation*, займенник *our* разом з іменником *nation*: «And

uniting our nation. We must set aside the politics and finally face this pandemic as one nation, Let us add our own work and prayers to the unfolding story of our nation» (Biden, 2021).

Усередині основної частини промови одиниці *citizens* та *Americans*, вжиті одночасно в одному реченні, позначають риси, які визначають американців як народ: «*And each of us has a duty and responsibility, as citizens, as Americans, and especially as leaders – leaders who have pledged to honor our Constitution and protect our nation — to defend the truth and to defeat the lies»* (Biden, 2021). Іменник *citizens* вказує на приналежність кожного американця до однієї нації і його відповідальність та обов'язок перед нею. Іменник *Americans* підкреслює належність кожного громадянина до американської нації.

Таким чином, президент Байден використовує одиниці на позначення народу, а саме *nation, we, people, my friends, citizens, my fellow Americans*, в основному, для того, щоб показати його єдність та величність, позначити краще майбутнє, яке залежить від кожного громадянина і зосередити увагу на стані нації, до якого призвела минула влада.

2.2.2.3. Засоби номінації народу в заключній частині: *we (us)*. Заклучна частина промови Байдена складається, в більшості, з коротких речень про краще майбутнє Америки та американців. В заключній частині одиниці на позначення народу вжито вісім разів – займенник *we* шість раз, а також його дериват *us* два рази.

Важливість дотримання єдності задля майбутнього позначена в першому реченні займенником *we* у поєднанні з прислівником *together* і дієсловом *write*: «*And together, we shall write an American story of hope, not fear»* (Biden, 2021).

У наступних речення використовуючи дериват *us* народ описується в аспекті майбутнього: «*May this be the story that guides us. The story that inspires us»* (Biden, 2021).

Єдність влади і народу розкривається у наступних реченнях, які йдуть відразу за попереднім, займенником *we* та присудками *answered* і *met*: «*The*

story that tells ages yet to come that we answered the call of history. We met the moment» (Biden, 2021).

Важливість кращого майбутнього наголошується через декілька речень займенником *we* у поєднанні з групою присудка *turn to the tasks of our time*: «*So, with purpose and resolve we turn to the tasks of our time*» (Biden, 2021).

Отже, в заключній частині промови президента Байдена для характеристики народу використовується займенник *we* та його дериват, які вказують на важливість об'єднання заради майбутнього.

Висновки до другого розділу

У сучасних президентів спостерігається тенденція до збільшення номінативних одиниць на позначення народу.

Найпершою відмінністю є те, що у промові Джорджа Вашингтона вжито набагато менше одиниць на позначення народу, ніж у Джона Адамса. Це зумовлено тим, що в часи Вашингтона були постійні війни і армія відіграла більшу роль, а також починала формуватися американська нація. Незважаючи на вищезазначений факт, у промовах цих двох президентів є також спільні одиниці: *citizens, my fellow-citizens, nation, the American people*. Специфічною одиницею для Вашингтона є *the People of the United States*, а для Адамса – *the people of America*. У промові Вашингтона наявні одиниці на позначення народу, яких не використовує Адамс (*the People of the United States* і *my Country*), а у Адамса є ті, які відсутні у Вашингтона (*the people of America*).

Президент Адамс набагато частіше використовує одиниці на позначення народу, наприклад іменник *people* вживається 14 разів, а Вашингтон використовує його лише один раз. Це спричинено тим, що до вступу Вашингтона на посаду резидента в країні була війна, пов'язана з Американською революцією, і значний вплив у суспільстві в той час мала армія. Натомість іменник *nation* вживається Вашингтоном частіше ніж

Адамсом, через те, що у період Дж. Вашингтона починала формуватись нація. Різниця між кількістю вживань цього іменника може бути зумовлена ще і тим, що промова президента Адамса є довшою, ніж виступи Вашингтона.

Уживання одиниць на позначення народу зумовлене метою виступу кожного з президентів. У вступній частині своєї інавгураційної промови Вашингтон використовує словосполучення *my Country, my fellow citizens* та іменник *citizens* для характеристики народу в аспекті довіри і наближеності до нього. Водночас Адамс вживає лише два іменники – *nation* та *people*, визначаючи американський народ як чесних і справедливих людей, а також характеризує їх в аспекті історії і свободи. В основній частині промови президент Вашингтон використовує одиниці на позначення народу такі як іменники *citizens, fellow-citizens, nation, people*, а також словосполучення *American people, the people of the United States*, в основному, характеризуючи американців як незалежну і самостійну націю. Натомість президент Адамс залучає іменники *citizens, fellow-citizens, nation, people*, а також словосполучення *American people, people of America* для характеристики американців в релігійному та політичному ракурсах, а також незламності нації. Вочевидь, що за допомогою однакових іменників вони характеризують народ Америки у різних аспектах. У заключних частинах промов спільним для обох є характеризування народу в ракурсах віри і релігії.

Загалом, промова президента Вашингтона формує образ самостійного, вільного та незалежного американського народу, в той час як у виступі Адамса народ Америки постає як чесний, величний, віруючий і незламний.

У зверненнях двох останніх президентів США спостерігаємо ряд відмінностей у вживанні одиниць на позначення народу.

По-перше, всі одиниці були вжиті з різною частотністю у зверненнях Трампа і Байдена. Наприклад, займенник *we* у Трампа звучить 54 рази, а у Байдена 91 раз.

По-друге, для кожного з президентів специфічними є окремі одиниці. Для

Трампа, наприклад, це займенник *we* та іменники *Americans, nation, people*. Для Байдена – займенник *we*, іменники *Americans, nation, people*, а також словосполучення *my fellow Americans*. У промові Байдена наявні одиниці, які оминає Трамп: *citizens, leaders, my friends*. Іменник *nation* вживається Байденом частіше ніж Трампом, а субстантив *people* задіяний попереднім президентом частіше, ніж Байденом. Звертання *Americans* обидва лідери вживають лише чотири рази.

По-третє, одиниці на позначення народу вживаються обома президентами з різною метою. У вступі Трамп вживає такі одиниці на позначення народу як займенник *we*, іменники *people* та *citizens*, в основному, характеризуючи народ в аспекті передачі йому влади, а також для акцентування його незахищеності. Натомість у вступній частині інавгураційної промови Байден вживає такі одиниці, як займенник *we*, іменники *people*, звертання *my friends* та іменник *nation*, характеризуючи народ здебільшого в аспекті єдності і кращого майбутнього за допомогою займенника *we* у поєднанні з іншими членами речення. В основній частині промови президента Трамп іменники *people, nation, Americans, citizens* і займенник *we* схарактеризовують народ в аспекті кращого майбутнього та передачі йому влади. Президент Байден, в свою чергу, використовує в основній частині промови іменник *nation*, займенник *we*, іменники *people* і *citizens* та звертання *my fellow Americans* здебільшого для того, щоб показати його єдність та величність, позначити краще майбутнє, яке залежить від кожного громадянина. У заключних частинах промов президенти також вживають одиниці на позначення народу з різним значенням. Трамп використовує здебільшого займенник *we* для характеристики народу в аспекті кращого майбутнього та передачі йому влади, а Байден, в свою чергу, характеризує народ займенником *we*, але із вказівкою на важливість об'єднання заради майбутнього.

Очевидно, що промова президента Трампа формує образ американського народу, який є керівником своєї країни, а звернення президента Байдена

характеризує народ Америки в аспекті єдності і прагнення до кращого майбутнього.

Прикметно, що у промовах перших двох президентів зовсім відсутній займенник *we*, а також такі іменники як *friends* та *fellow-citizens*. Вважаємо, що це зумовлено тим, що у тодішньому суспільстві були особливі відносини між людьми і правила спілкування.

ВИСНОВКИ

На початку магістерської роботи була поставлена мета розкрити специфіку номінативних засобів на позначення народу в інавгураційних промовах двох перших і двох останніх американських президентів.

У роботі встановлено загальні характеристики інавгураційної промови як жанру політичної комунікації, включаючи її історію, структуру та мовні засоби, які були задіяні в промовах перших і останніх президентів США, семантику і типологію номінативних одиниць на позначення народу в цих промовах.

З'ясовано, що інавгураційна промова має перформативний характер: якщо проаналізувати її текст, то можна побачити реалізації ідеї заклику до об'єднання народу. Вона має чітку структуру та правила побудови, тобто вступ, основну і заключну частини. Основна частина останньої полягає в тому, що вибір народу змінить ситуацію на краще, а також створює ідеологічну основу для об'єднання нації на новому етапі розвитку країни.

Що стосується текстів промов, вони є індивідуальним для кожного з президентів, також він є основою для складання «політичного образу» політика.

Вплив на аудиторію досягається за допомогою великої кількості різноманітних мовних інструментів, що належать до всіх мовних рівнів.

Запропоновано типологію номінативних одиниць на позначення народу в інавгураційних промовах двох перших та двох останніх американських президентів на основі словників та граматичних праць. Встановлено, що у промовах перших двох президентів вжито набагато менше номінативних досліджуваних одиниць, аніж в останніх двох. Усі проаналізовані одиниці на позначення народу були включені в промови президентів для досягнення основних цілей інавгураційної промови – переконання і підбадьорення. Уживання одиниць на позначення народу зумовлене метою виступу кожного з президентів.

Вивчення функцій номінативних одиниць на позначення народу в інавгураційних промовах Дж. Вашингтона, Дж. Адамса, Д. Трампа і Дж. Байдена дозволило зробити такі висновки.

Найпершою відмінністю промов перших президентів є те, що у виступі Джорджа Вашингтона вжито набагато менше одиниць на позначення народу ніж у Джона Адамса. Це зумовлено тим, що в часи Вашингтона були постійні війни і армія відіграла більшу роль, а також починала формуватися американська нація. Незважаючи на вищезазначений факт, у промовах цих двох президентів є також спільні одиниці: *citizens, my fellow-citizens, nation, the American people*. Специфічною одиницею для Вашингтона є *People of the United States*, а для Адамса – *people of America*. Окрім того, у промові Вашингтона наявні одиниці на позначення народу, яких не використовує Адамс. До них належать *the People of the United States* і *my Country*. У Адамса є ті, яких немає у Вашингтона: *the people of America*. Встановлено, що промова президента Вашингтона формує образ самостійного, вільного й незалежного народу, в той час як у виступі Адамса народ Америки постає як чесний, величний, віруючий і незламний.

У зверненнях двох останніх президентів США було помічено низку відмінностей у вживанні одиниць на позначення народу. По-перше, всі досліджувані одиниці були вжиті з різною частотністю у президентів Трампа і Байдена. По-друге, для кожного з президентів специфічними є окремі одиниці. Для Трампа, наприклад, це займенник *we* та іменники *Americans, nation, people*. Для Байдена – займенник *we*, іменники *Americans, nation, people*, а також словосполучення *my fellow Americans*. У промові Байдена наявні одиниці, які оминає Трамп: *citizens, leaders, my friends*. По-третє, одиниці на позначення народу вживаються обома президентами з різною метою.

Зрозуміло, що промова президента Трампа формує образ американського народу, який керує своєю країною, а звернення президента Байдена характеризує народ Америки як єдиний, що прагне кращого майбутнього.

Перспективою подальших досліджень є вивчення номінативних одиниць на позначення народу у промовах інших американських президентів, а також президентів інших країн, в тому числі й України.

ABSTRACT

Rohozianska T.V. Naming units denoting the people in American presidents' inaugural speeches: Semantics and functioning. – Qualification paper.

The purpose of the study is to reveal the naming units denoting the people in the inaugural speeches of American presidents. The work consists of the introduction, two chapters, conclusions to each chapter and general conclusions, as well as a list of 50 references with 25 in English.

The first chapter entitled «Semantics of nominative units in inaugural speeches» discusses the theoretical aspects of the study of inaugural speeches. It describes the structure and history of inaugurals and dwells on the semantics of nominative units referring to people in the inaugural addresses of American presidents.

The second chapter entitled «Functioning of naming units denoting people in the inaugural speeches of the first and latest US presidents» discusses the functions of the means under study in the inaugural speeches of George Washington, John Adams, Donald Trump and Joe Biden.

The conclusions reveal the similarities and differences in the units denoting people in the speeches by the four presidents and outline the prospects of further study.

Keywords: inaugural speech, naming units, people, president, semantics, function.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Акинина П.С. 2015. Стилистические особенности, тактики и функции в первой инаугурационной речи действующего президента США Барака Обамы. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*, 6 (48), часть 2, 16-20.

Алексєенко-Лемовська Л.В. 2013. Слово як лінгвістична категорія, *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: Педагогіка і психологія. – Зб. статей:* Ялта: РВВ КГУ. Вип. 39. Ч. 1., 120 - 129. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14022/Slovo%20yak%20lingvisty%60chna%20kategoriya.pdf?sequence=1>

Анисимова Т.В., Гимпельсон Е.Г. 2004. *Современная деловая риторика*. Москва: МОДЭК, МПСИ.

Асланова М.Г. 2015. Средства создания позитивного имиджа в речи политика (на материале текста второго инаугурационного обращения Барака Обамы). *Политическая лингвистика*, 1, 74-82.

Арнольд И.В. 2000. *Стилистика современного английского языка*: Москва: Просвещение.

Богданов В.В. 1990. *Речевое общение: прагматические и семантические аспекты*. Ленинград: Ленинградский университет.

Ботвина Н.В. 2002. *Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділової комунікації*: Навчальний посібник. Вид. 2-ге, доп. та перероблене. Київ: АртЕк.

Гнатковська О., Назарко В. 2020. Мовний портрет американця в інавгураційних промовах президентів США. *Науковий вісник ЧНУ ім. Ю. Федьковича*, 119-128. Режим доступу: URL: <https://journals.chnu.edu.ua/index.php/gp/article/view/29>

Діденко М.О. 2001. *Політичний виступ як тип тексту*: Автореф. дис на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: 10.02.04. Одеса.

Карасик В.И. 2002. *Языковой круг: личность, концепты, дискурс*:

монографія. Волгоград: Перемена.

Карташкова Ф.И. 1999. *Номинация в речевом общении*. Иваново: Ивановск. гос. ун-т.

Костадинова И. 2003. *Ономасиологический аспект словообразования и вопросы обучения лексике*. Шумен: Университетско издателство „Епископ Константин Преславски”, Вып. 2, 66–72.

Мартин Н. В. 2013. Особливості англомовного політичного образу в медіа просторі. *Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]*. Серія Філологічна. Вип. 38, 18-20. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2013_38_7

Мацько Л., Мацько О., Сидоренко О. 2003. *Стилістика української мови: Підручник*. Київ: Вища школа.

Пильгун Е.В. 2013. Концептуалізація інаугураційного дискурса президентів США. *Актуальные вопросы филологии, педагогики и методики преподавания иностранных языков: сб. науч. тр.* Вып. 1, 92-98 [Електронний ресурс] Режим доступу: http://elib.bsu.by/bitstream/123456789/57428/1/pilgun_Aktyalnie_voprosi.pdf 2.

Рогозянська Т.В. 2022. Номінативні засоби на позначення народу в інавгураційних промовах президентів Трампа і Байдена. «*Ad orberem per linguas. До світу через мови*». *Матеріали міжнародної відео конференції «Україна у транскультурному і мультимодальному світі, 25 травня 2022 року*. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 172-174.

Самойлова І.В. 2016. Лексичні особливості політичних промов. *Наукові записки [Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя]*. Філологічні науки, 1, 235-238.

Смирницький А.И. 1998. *Лексикология английского языка*. Москва.: Филологический ф-т МГУ им. М. В. Ломоносова.

Стрій Л.І. 2014. Рамкові елементи привітання й прощання в інавгураційній промові. *Наукові записки Національного університету*

«Острозька академія», Вип. 48 , 245-247.

Уфимцева А.А. 1968. *Слово в лексико-семантической системе языка*. Москва: Наука.

Шейгал Е.И. 2002. Инаугурационное обращение как жанр политического дискурса. Жанры речи. *Сборник научных статей*. Саратов: ГосУН. Вып. 3, 205–214.

Щедровицький Г.П. 2003. *Процеси і структури в мисленні*. Москва: ПЕР СЭ.

Юдина, О.А. 2019. Роль инаугурационной речи в политической коммуникации: характеристики, функции и особенности перевода. *Молодий вчений*, 5 (243), 310-313.

Юшина Н. 2011. Теорія знаків як метод дослідження політичного образу. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. Вип. 1, 329-336.

Ярова Л. 2015. Виразні засоби та стилістичні прийоми синтаксису в текстах. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*, 138, 159-163.

Baker, P., Astor, M., Kaplan, T. 2021. Biden Kicks Off Term With Executive Orders and Prime-Time Celebration. *The New York Times*.

Beard, A. 2005. *The Language of Politics*. London: Routledge.

Birets, T. 2019. National specifics of natural phenomena nomination in the English and Ukrainian languages. *The Seventh Student International Internet Conference*, Kamianets-Podilskyi, 127-132. Accessed at <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/3355/Anhliiska-mova-v-mizhdystyplinarnomu-konteksti-bezperervnoi-osvity-7-konferentsiia.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Biria, R., Mohammadi, A. 2012. The sociopragmatic function of inaugural speech: A critical discourse analysis approach. *Journal of Pragmatics*, 44, 1290-1302.

Burke, M. 2016. Discourse implicature, Quintilian and the Lucidity Principle: Rhetorical phenomena in pragmatics. *Topics in Linguistics*, 17(1), 1-16. Accessed at https://www.sciendo.com/article/10.1515/to_pling-2016-0001

CALD. 2003. *Cambridge Advanced Learner's Dictionary*. Cambridge University Press. Accessed at: <https://dictionary.cambridge.org/ru/>

Campbell, K.K., Jamieson, K.H. 1986. Inaugurating the presidency. *Form, Genre, and the Study of Political Discourse*. Columbia: University of South Carolina Press, 203-225.

Cap, P., Okulska, U. 2013. Analyzing genres in political communication: An introduction. *Analyzing genres in political communication*, 1-28. Amsterdam: John Benjamins. Accessed at: <https://doi.org/10.1075/dapsac.50.01cap>

CBS News. *Inaugural history*. Accessed at: <https://www.cbsnews.com/htdocs/politics/inauguration/history.pdf>

Charteris-Black, J. 2005. *Politicians and Rhetoric: The persuasive of Metaphor*. New York: Palgrave Macmillan.

CED: Collins English Dictionary 2018. Accessed at: <https://www.collinsdictionary.com/>

Gruber, H. 2013. Genres in political discourse: The case of the 'inaugural speech' of Austrian chancellors. *Analyzing genres in political communication*. Amsterdam: John Benjamins, 29-72.

Joslyn, R. 1986. *Keeping Politics in the Study of Political Discourse*. Columbia.

Kreis, R. 2017. The "Tweet politics" of President Trump. *Journal of Language and Politics*, 16 (4), 607-618.

LDOCE: *Longman Dictionary of Contemporary English*. Accessed at: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/nation>

Lykina, V., Potapenko, S. 2022. Rhetoric of direct and indirect notation of concepts: the procedure of transformation of an idea into an effect. *Amazonia Investiga*, 11(50), 152-160. Accessed at: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.50.02.15>

Potapenko, S. 2016. Cognitive rhetoric of effect: energy flow as a means of persuasion in inaugurals. *Topics in Linguistics*, 17(2), 12-25. Accessed at: <https://sciendo.com/pdf/10.1515/topling2016-0010>

Potapenko, S. & Izotova, N. 2021. Cognitive rhetoric of effect: Responsibility impression in Russian and Ukrainian presidents' inaugurals. *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow. The Journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava*, VI (2).

Potapenko, S.I., Sereda, M.I. 2015. Modesty idea in American presidential inaugurals: explicit and implicit means of expression. *Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Філологічні науки*. Кн. 3., 132-136. Accessed at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2015_3_25

Quirk et al. 1985. *A Comprehensive Grammar of the English Language*. London: Pearson Longman.

Terrill, T. 2017. The post-racial and post-ethical discourse of Donald J. Trump. *Rhetoric and Public Affairs*, 20(3).

Trubetzkoy, N.S. 2001. *Studies in General Linguistics and Language Structure*. Durham: Duke University Press.

The White House Historical Association. The Inaugural Address origins, shared elements, and elusive greatness. Accessed at: <https://www.whitehousehistory.org/the-inaugural-address#:~:text=George%20Washington%20established%20the%20tradition,of%20Congress%20and%20invited%20dignitaries.>

The White House. The Presidential Inauguration in History. Accessed at: https://clintonwhitehouse4.archives.gov/WH/Family/html/inauguration_history.html

Webster, N. 2022. *An American Dictionary of the English Language*. Accessed at: <https://www.merriam-webster.com/>

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Adams, John. 1797. Inaugural Address of John Adams. *The Avalon Project, Documents in Law, History and Diplomacy*. Full text: Accessed at: https://avalon.law.yale.edu/18th_century/adams.asp

Biden, Joe. 2021. Inauguration speech transcript. *Politico Staff Full text*: Accessed at: <https://www.politico.com/news/2021/01/20/joe-biden-inauguration-speech-transcript-full-text-460813>

Trump, Donald. 2017. Inauguration speech transcript, *Politico Staff Full text*: Accessed at: <https://www.politico.com/story/2017/01/full-text-donald-trump-inaugurationspeech-transcript-233907>

Washington, George. 1789. Washington's inaugural address of 1789. *National Archives and Records Administration*, Full text: Accessed at: https://www.archives.gov/exhibits/american_originals/inaugtxt.html

Washington, George. 1793. Second Inaugural Address of George Washington, *The Avalon Project, Documents in Law, History and Diplomacy* Full text: Accessed at: https://avalon.law.yale.edu/18th_century/wash2.asp#:~:text=I%20am%20again%20called%20upon,the%20people%20of%20united%20America.